

Uradni list

Evropske unije

C 192

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Zvezek 54

1. julij 2011

Obvestilo št.

Vsebina

Stran

I *Resolucije, priporočila in mnenja*

RESOLUCIJE

Odbor regij**90. plenarno zasedanje 11. in 12. maja 2011**

2011/C 192/01	Resolucija Odbora regij – Obvladovanje učinkov in posledic revolucij v Sredozemlju	1
---------------	--	---

MNENJA

Odbor regij**90. plenarno zasedanje 11. in 12. maja 2011**

2011/C 192/02	Mnenje Odbora regij – Modernizacija politike EU na področju javnih naročil: Za učinkovitejši evropski trg javnih naročil	4
---------------	--	---

2011/C 192/03	Mnenje Odbora regij – Razvojna politika EU v podporo vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju – Povečevanje učinka razvojne politike EU	10
---------------	--	----

SL

Cena:
3 EUR

(Nadaljevanje na naslednji strani)

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina (nadaljevanje)	Stran
2011/C 192/04	Mnenje Odbora regij – Za učinkovitejše evropsko odzivanje na nesreče	15
2011/C 192/05	Mnenje Odbora regij – Skupna kmetijska politika proti letu 2020: Odziv na prihodnje izzive, povezane s hrano, naravnimi viri in ozemljem	20

III *Pripravljalni akti*

Odbor regij

90. plenarno zasedanje 11. in 12. maja 2011

2011/C 192/06	Mnenje Odbora regij – Ambiciozna evropska politika za sheme kakovosti kmetijskih proizvodov	28
2011/C 192/07	Mnenje Odbora regij – Sveženj ukrepov za mleko	36

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

ODBOR REGIJ

90. PLENARNO ZASEDANJE 11. IN 12. MAJA 2011

Resolucija Odbora regij – Obvladovanje učinkov in posledic revolucij v Sredozemlju

(2011/C 192/01)

HUMANITARNA KRIZA

Odbor regij

1. zaskrbljenostjo spremlja spremembe in negotovost v južnem Sredozemlju ter v celoti podpira proces socialne, politične in gospodarske reforme, ki naj bi privedel do dejanske demokratizacije, ponovne stabilnosti v vseh vpletenih državah in resničnih možnosti za ljudi na tem območju, da bi dosegli mir in napredek; obžaluje in ostro obsoja vsakršno obliko nasilja in zlorabe človekovih pravic v nekaterih državah na tem območju ter odločno poziva Evropsko unijo, naj uresničuje lastno nalogo podpiranja mirnih sprememb in demokratičnega prehoda;

2. izraža zaskrbljenost nad tokovi beguncev kot posledico dogodkov v Severni Afriki, kar neposredno zadeva države članice in lokalne skupnosti, ki so tej regiji najbližje; zato poudarja, da je treba čim prej zagotoviti konkretno solidarnost in potrebno podporo, k čemur so se Evropska unija in države članice zavezale v izjavi Evropskega sveta z dne 11. marca 2011 in v sklepih Evropskega sveta z dne 24. in 25. marca 2011;

3. opozarja na izjavo ožjega predsedstva OR z dne 4. marca 2011 ⁽¹⁾, v kateri sta bili izraženi podpora prizadevanjem državljanov celotne regije in solidarnost Odbora z njihovimi pozivi k učinkoviti demokraciji, političnemu pluralizmu, temeljnim svoboščinam in spoštovanju človekovih pravic;

4. ugotavlja tudi, da se veliko ljudi priseljuje v EU iz ekonomskih, političnih ali socialnih razlogov; priznava, da se nekateri posamezniki selijo zaradi izrednih razmer v regiji in so lahko zato upravičeni do azila ali mednarodne zaščite; ponovno poudarja, da pravico do azila med drugim zagotavlja Listina o temeljnih pravicah ter da je to v skladu z obveznostmi EU in držav članic po mednarodnem pravu;

5. priznava, da so poleg politične in družbene nestabilnosti v južnem Sredozemlju zatiranje, gospodarske težave v številnih sektorjih in nenehna degradacija okolja glavni razlogi za preselevanje ljudi v regijo in iz nje, kar se bo verjetno še nadaljevalo, saj vse več ljudi beži pred politično nestabilnostjo in revščino.

Takojšen odziv na krizo

ODBOR REGIJ

6. poudarja, da se je treba takoj in nujno odzvati na vse slabše humanitarne razmere, pri čemer je treba upoštevati temeljne pravice in različne položaje posameznikov; meni, da je za ta odziv potreben usklajen pristop EU, držav članic in oblasti na podnacionalni ravni, ter znova poudarja, da lahko institucije EU, agencije in države članice uporabijo izkušnje mest in regij iz celotne EU pri ukrepanju ob nesrečah in na področju civilne zaščite; pri tem pristopu je treba zagotoviti tudi udeležbo civilne družbe, da bi v čim večji meri izkoristili vzpostavljene stike z ljudmi iz vpletenih držav;

⁽¹⁾ CdR 113/2011.

7. poziva k pravi solidarnosti do držav članic in skupnosti, ki neposredno čutijo posledice migracijskih tokov, s pravično porazdelitvijo operativnih in finančnih odgovornosti, kot je določeno v Pogodbah in v skladu s členom 80 PDEU; EU in države članice poziva, naj te ukrepe še naprej prilagajajo glede na razvoj dogodkov ob upoštevanju potreb migrantov in razsejanih oseb ter skupnosti, ki jim zagotavljajo pomoč;

8. lokalne in regionalne oblasti EU poziva, naj podprejo akcijski načrt za porazdelitev obremenitev, da bi pomagali k ponovni naselitvi beguncev iz te regije in oblikovali solidarnostni sklad za odpravo humanitarnih težav, ki jih povzroča kriza, s tem pa države članice spodbudijo k vzpostavitvi mehanizma, predvidenega v Direktivi Sveta 2001/55/ES o minimalnih standardih za dodelitevčasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb, ki bo temeljil na načelu solidarnosti med državami članicami, in dokažejo, da je Evropska unija resnično zavezana načelu solidarnosti in deljene odgovornosti;

9. ob čakanju na dodelitev posebnih sredstev poziva k uporabi obstoječih finančnih instrumentov, da se bodo hitro spustili obstoječi viri na prizadetih območjih in se bo mogoče spoprijeti z izrednimi razmerami, ki jih je povzročil pritok priseljencev;

10. predlaga uvedbo kompenzacijskih ukrepov za podporo območjem, ki so jih najbolj prizadele izredne razmere, da se tako nadomestijo hude izgube in odpravijo negativne posledice za lokalno gospodarstvo, zlasti v ključnih panogah, kot sta turizem in ribištvo;

11. v tem okviru predlaga, naj se izvede pregled Direktive Sveta 2001/55/ES, da bi jasneje opredelili pojem množičnega prihoda migrantov, po možnosti v povezavi s prebivalstvom držav, ki migrante sprejemajo;

12. poudarja, da morajo države članice vse ukrepe sprejeti v skladu z zakonodajo EU ob upoštevanju Schengenskega sporazuma, ki zagotavlja prost pretok državljanov v EU ter je zato bistvenega pomena za dosežke evropskega povezovanja in varstvo temeljnih človekovih pravic, kot so opredeljeni v instrumentih mednarodnega prava in Pogodbah EU, zlasti v Listini o temeljnih pravicah;

13. pozdravlja predloge Evropske komisije za zaščito skupnostnega značaja schengenskega sistema, s čimer bi zagotovili, da bi potrebni odzivi schengenskega sistema na zunanje dogodke temeljili na preglednih skupnih evropskih predpisih in ne bi neupravičeno omejevali obstoječega čezmejnega sodelovanja.

Dolgoročni odziv

ODBOR REGIJ

14. se bolj kot kdaj koli prej zaveda, da je nujno oblikovati celovite skupne politike priseljevanja in azila, ki bodo temeljile na solidarnosti in pravični delitvi odgovornosti; poudarja, da je sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri politikah zakonitega priseljevanja in vključevanja priseljencev prednostnega pomena;

15. poudarja, da je treba vsa prizadevanja usmeriti v boj proti nezakonitemu preseljevanju in njegovim posledicam, zlasti pa proti trgovini z ljudmi; podpira sklepe iz sporazumov o ponovnem sprejemu, sklenjenih med EU in državami iz regije; poziva k pregledu mandata in vloge agencije FRONTEX, tudi z okrepitevijo njenih finančnih, tehničnih in človeških virov za nadzor meja EU, vključno s sredozemsko obalo;

16. se pridružuje pozivom k pregledu obstoječe zakonodaje na področju azila, zlasti mehanizma za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ter institucije EU in države članice poziva, naj si še naprej prizadevajo za dokončno vzpostavitev skupnega evropskega azilnega sistema; pričakuje, da bo Evropski azilni podporni organ (EASO) najbolj izpostavljenim državam članicam zagotavljal dragoceno podporo pri upravljanju migracij;

17. je prepričan, da sta demokracija, ki temelji na svobodnih in poštenih volitvah ter pravni državi, ter učinkovita in demokratična lokalna in regionalna uprava temeljna pogoja za stabilnost ter politični in gospodarski razvoj v vpletenih državah, ki bistveno prispevata k temu, da lahko državljani svoje sposobnosti razvijajo v lastni državi;

18. poudarja, da so programi za krepitev zmogljivosti v okviru širitvene in evropske sosedске politike v praksi neuporabni in kot konkreten primer za to navaja pilotni projekt instrumenta za lokalno upravo (?), ter predlaga, da se oblikujejo ustrezne pobude za države južnega Sredozemlja in se tako podpre krepitev zmogljivosti na lokalni in regionalni ravni;

19. ugotavlja, da sta migracijska in razvojna politika povezani ter da je treba oblikovati politike, ki podpirajo ustvarjanje gospodarskih in socialnih razmer v regiji, ki bodo zagotavljale trajnostno prihodnost za lokalno prebivalstvo in s tem ustvarjale manj spodbud za preseljevanje; predvsem meni, da je bistvenega pomena zmanjšati revščino in ustvariti delovna mesta za mlajšo generacijo ter zato poziva, naj se v celoti uporabijo obstoječa sredstva in upoštevajo izkušnje EU ter tako podpreta izobraževanje in poklicno usposabljanje v teh državah;

(2) OR že tesno sodeluje z Evropsko komisijo in podpira pilotni program, ki je trenutno namenjen samo državam kandidatkam in potencialnim kandidatkam.

20. poudarja pomen krepitve trgovine in naložb v teh državah ter zagotavljanja sheme mikroposojil za ustanavljanje malih podjetij, kar bi tem državam omogočilo krepitev lastne gospodarske rasti in zmanjšanje revščine. Povečanje trgovine s Severno Afriko bi koristilo tudi Evropi, saj bi pripomoglo k ustvarjanju številnih delovnih mest za Evropejce in h gospodarski rasti za EU, zato poziva k skupnemu prizadevanju za odpravo preostalih trgovinskih ovir;

21. je prepričan, da bi lahko imela Unija za Sredozemlje pomembno vlogo pri obravnavi vprašanja migracij in njihovih posledic, če bi ji vse vpletene strani namenile potrebno politično voljo in sredstva; v zvezi s tem poudarja možen prispevek Evro-sredozemske skupščine lokalnih in regionalnih oblasti (ARLEM), in sicer z lajšanjem sodelovanja ter izmenjave znanja in izkušenj med lokalnimi in regionalnimi oblastmi; predlaga, da ARLEM skrbno razmisli o tej situaciji ter med svoje prednostne naloge uvrsti ustrezne odzive na aktualne dogodke in sprejme potrebne ukrepe v svoji pristojnosti za aktivno podpiranje procesa demokratizacije v teh državah;

22. ugotavlja, da lahko diplomacija na lokalni in regionalni ravni prispeva k spodbujanju in utrditvi sedanjega procesa demokratizacije, pritegne splošno javnost ter izboljša odnose med ljudmi in njihovimi vladami;

23. poziva Evropsko komisijo, naj v svojih prihodnjih političnih pobudah ⁽³⁾ postavi temelje za oblikovanje celovitega odziva ob upoštevanju vloge in prispevka lokalnih in regionalnih oblasti, ter zagotovi, da se med politiko priseljevanja in azila, zunanjepolitičnimi dejavnostmi in razvojno politiko ustvari nadaljnje sinergije v tesnem sodelovanju z lokalno in regionalno ravno;

24. pooblašča predsednico OR, da to resolucijo predloži predsedniku Evropskega sveta, Evropskemu parlamentu, Evropski komisiji, madžarskemu predsedstvu Sveta EU, Evropski službi za zunanje delovanje, Uradu visokega komisarja Združenih narodov za begunce, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, sopredsedstvu in sekretariatu Unije za Sredozemlje, parlamentarni skupščini Unije za Sredozemlje in skupščini ARLEM.

V Bruslju, 12. maja 2011

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

⁽³⁾ Na primer pregled evropske sosedske politike, letno poročilo o priseljevanju in azilu, sporočilo o okrepljeni solidarnosti znotraj EU, sporočilo o priseljevanju, mobilnosti in razvoju ter globalni pristop k priseljevanju.

MNENJA

ODBOR REGIJ

90. PLENARNO ZASEDANJE 11. IN 12. MAJA 2011

Mnenje Odbora regij – Modernizacija politike EU na področju javnih naročil: Za učinkovitejši evropski trg javnih naročil

(2011/C 192/02)

ODBOR REGIJ

- z veseljem ugotavlja, da Komisija obravnava MSP kot hrbtenico gospodarstva EU, in meni, da je lažji dostop MSP do postopkov za oddajo javnih naročil ključen za ohranjanje zaposlitev. Zato je pomembno, da se pragi, ki veljajo za MSP pri predložitvi ponudbe, v čim večji meri odpravijo;
- Komisiji priporoča, naj se na nacionalni ravni zavzema za uporabo „potnega lista za javna naročila“ (po možnosti v obliki elektronskega sistema za registracijo) za ponudnike z enotno vsebino in pogoji uporabe. Ta potni list bi dokazoval, da ima določeni gospodarski subjekt izjave in dokazila, ki jih naročniki pogosto zahtevajo pri javnih naročilih. Gospodarskemu subjektu, ki pridobi ta potni list, ni treba vedno znova posredovati istih izjav in dokazil. To gospodarskim subjektom, ki pogosto sodelujejo v postopkih za oddajo javnih naročil, prihrani veliko časa in sredstev;
- pripisuje velik pomen možnosti doseganja ciljev na področju inovacij, socialne vključenosti, trajnosti in okolja prek javnih naročil. Uresničevanje teh ciljev zavira merilo o povezavi med zahtevami in željami, ki se zahtevajo od ponudnikov, in predmetom naročila. Zato povezava s predmetom naročila ne sme veljati za pogoj.

Poročevalec	Henk KOOL (NL/PES), član mestnega sveta Haaga
Referenčni dokument	Zelena knjiga o modernizaciji politike EU na področju javnih naročil: Za učinkovitejši evropski trg javnih naročil COM(2011) 15 konč.

I. UGOTOVITVE

1. Odbor pozdravlja objavo Zelene knjige Evropske komisije o modernizaciji politike EU na področju javnih naročil: Za učinkovitejši evropski trg javnih naročil. V tem dokumentu je Komisija upoštevala stališča lokalnih in regionalnih oblasti ter drugih naročnikov glede zmanjšanja stroškov, modernizacije, pojasnitve in poenostavitve direktiv s področja javnih naročil.

2. Odbor ocenjuje, da je Direktiva 2004/18/ES, v nadaljevanju „Direktiva“, pri nekaterih vidikih preveč podrobna, zato Komisiji priporoča, da jo čimbolj poenostavi.

3. Po drugi strani pa priporoča, da se pojasnijo tiste točke Direktive, pri katerih je to potrebno. Nekaterne bistvene elemente Direktive je dopolnilo Sodišče Evropske unije. Odbor ocenjuje, da bi bilo zaželeno kodificirati najpomembnejše pravne določbe iz sodne prakse brez dodatne zaostrojitve. Odbor poziva k temu, da za storitve B, subvencije, prenos nepremičnin in naročila, ki so pod določenim pragom, ne bi smela veljati obveznost javnega razpisa oziroma preglednosti, če ne gre za čezmejni interes.

4. Odbor ocenjuje, da je pomembno spodbujati strokovnost naročnikov in tržnih akterjev, če želimo zagotoviti čim boljše delovanje notranjega trga. Priporoča, da Komisija uvede nacionalne centre znanja in krovni evropski center znanja oziroma poskrbi, da bodo ti uvedeni. Ti centri bi morali delovati znotraj že obstoječih nacionalnih okvirov in bi lahko naročnikom pomagali tudi izvajati cilje s področja inovacij, „socialnih naročil“, trajnosti in okolja. Njihova uporaba ne bi smela biti obvezna. Lokalne oblasti se morajo glede tega svobodno odločati.

II. PRIPOROČILA

Mala in srednja podjetja (MSP)

5. Odbor z veseljem ugotavlja, da Komisija obravnava MSP kot hrbtenico gospodarstva EU, in meni, da je lažji dostop MSP do postopkov za oddajo javnih naročil ključen za ohranjanje zaposlitev. Zato je pomembno, da se pragovi, ki veljajo za MSP pri predložitvi ponudbe, v čim večji meri odpravijo.

6. Pomembno je čim bolj zmanjšati stroške, ki jih imajo podjetja s predložitvijo ponudbe. Odbor se strinja s predlogom Komisije, da bi - kjer je to mogoče - zadostovala samostojna izjava, in bi originalne dokumente morali predložiti samo izbrani kandidati ali sprejeti ponudniki.

7. Odbor Komisiji priporoča, naj se na nacionalni ravni zavzema za uporabo „potnega lista za javna naročila“ (po možnosti v obliki elektronskega sistema za registracijo) za ponudnike z enotno vsebino in pogoji uporabe. Ta potni list bi dokazoval, da ima določeni gospodarski subjekt izjave in dokazila, ki jih naročniki pogosto zahtevajo pri javnih naročilih. Gospodarskemu subjektu, ki pridobi ta potni list, ni treba vedno znova posredovati istih izjav in dokazil. To gospodarskim subjektom, ki pogosto sodelujejo v postopkih za oddajo javnih naročil, prihrani veliko časa in sredstev. Ta potni list bi veljal določen čas, saj so časovno omejena tudi potrdila, ki so potrebna za njegovo izdajo, kar povečuje njegovo zanesljivost. Ta sistem ponekod na lokalni ravni že deluje in izkušnje so prepričljive. Potni list za javna naročila je zasnovan tako, da s tem ne bi smeli biti povezani visoki stroški.

8. Nepotrebno povezovanje naročil med naročniki in povezovanje naročil z različnimi značilnostmi ni zaželeno: za večja naročila se lahko zahtevajo strožji pogoji. Odbor zato predlaga, da Evropska komisija poveča seznanjenost s tem problemom za MSP in da se v obrazložitenem memorandumu ali posebnih smernicah poudari pomen pravil o sklopih.

9. Večje možnosti za uporabo postopka s pogajanjem so v dobro MSP. Ta postopek dejansko daje nekaj prožnosti tako naročnikom kot ponudnikom. MSP se konec koncev osredotočajo na poznavanje svojega proizvoda ali storitve in ne na postopek oddaje naročila. Odbor Komisijo poziva, naj dovoli uporabo postopka s pogajanjem kot rednega postopka. To bi bilo treba urediti na enak način kot v Direktivi 2004/17/ES (direktiva za posebne sektorje), v skladu s katero naročniki izberejo obliko naročila, za katero menijo, da je najustreznejša za določen javni razpis. Odbor priporoča, da se vsi vzporedni postopki poenostavijo.

10. Sedanji omejeni postopek bi lahko bil v škodo MSP. V prvi fazi omejenega postopka, torej v fazi izbiranja, se lahko izrazijo samo želje in zahteve glede podjetja. Želje, izražene v fazi izbiranja, se večinoma nanašajo na vprašanja o dosežkih gospodarskega subjekta in njegovih izkušnjah z izvajanjem projektov. Velika podjetja na splošno uresničijo več projektov kot MSP, zato lahko predložijo ustrežnejše reference in imajo tako večje možnosti, da so izbrana. Odbor zato predlaga, da se v prvi fazi omejenega postopka dovoli tudi ocena (nekaterih) meril za oddajo naročila.

Prožnost

11. Odbor se zavzema za večjo prožnost v okviru postopkov za oddajo javnih naročil.

12. Zakonodaja o javnih naročilih je zapletena in možnosti, ki jih daje ponudnikom, da zapolnijo vrzeli v svoji ponudbi, so omejene. To je zlasti odvisno od (nacionalne) sodne prakse in odločitev naročnikov glede dokumentov javnega razpisa. Odbor priporoča, da se v novi direktivi ali njenem obrazložitvenem memorandumu natančno določijo vrzeli, ki jih ponudniki lahko zapolnijo, in opredeli, katere dopolnitve ali spremembe so dovoljene.

13. Možno je, da bo moral naročnik zaradi vprašanj, ki jih v okviru postopka oddaje javnega naročila postavijo ponudniki, javno naročilo spremeniti ali prilagoditi. Če ga je treba bistveno spremeniti, je treba postopek začasno ustaviti in razpis ponoviti. Odbor predlaga, da se ustvari preprosta metoda, s katero lahko naročniki spremenijo naročila, na primer uradni popravek s kratkim podaljšanjem roka za oddajo ponudb.

14. Med izvedbo naročila se lahko izkaže, da je naročnik spregledal katerega od vidikov in da želi spremembo, čeprav ne gre za nepredvidljiv in nujen element. Odbor meni, da bi bilo torej koristno zrahljati sedanjo določbo o prilagoditvah oziroma dodajanju dodatnih del. Lahko bi na primer dovolili, da se prvotnemu uspešnemu ponudniku kot prilagoditev dovolijo dodatna dela v vrednosti določenega odstotka javnega naročila, ne da bi bilo treba izpolnjevati pogoje iz člena 31 Direktive.

15. Odbor poziva Komisijo, da v novo direktivo vnese veliko bolj prožne določbe za okvirne sporazume. Okvirne sporazume bi bilo treba urediti na enak način kot v direktivi za posebne sektorje. Določba o trajanju sporazumov in tudi določba, da sta v okvirnem sporazumu dva dobavitelja potrebna le izjemoma, sta nepotrebni in bi ju bilo treba črtati.

Spodbujanje inovacij, socialnih naročil, trajnosti in varstva okolja z javnimi naročili

16. Odbor pozdravlja pozornost, ki jo Komisija v tej zeleni knjigi posveča uresničevanju ciljev, kot so varstvo okolja, spodbujanje socialne vključenosti, boljši dostop za invalide ali večja inovativnost.

17. Odbor poudarja, da je uspeh strategije Evropa 2020 odločilno odvisen od sposobnosti lokalnih in regionalnih oblasti, da izvajajo nove inovativne rešitve, ki so v vodilnih pobudah določene kot cilji. Nove inovativne prakse ne nastanejo same. Posodobitev pravil EU o javnem naročanju mora povečati strateški manevrski prostor in dejavnosti občin in drugih javnih izvajalcev kot ustvarjalcev novih rešitev.

18. Odbor poudarja, da mora posodobitev pravil o javnem naročanju povečati vlogo javnega sektorja pri spodbujanju inovacij. Ustvariti je treba pogoje, ki omogočajo tudi izvedbo velikih razvojnih projektov v vrednosti več milijonov EUR, v okviru katerih se bodo obravnavali zapleteni socialni izzivi in ki bodo imeli obliko konzorcijev, ki prevzemajo tveganja. Občina ali kakšen drug javni izvajalec mora imeti možnost, da na lastne stroške oblikuje takšne skupine, ki bodo združevale potrebna znanja podjetij in drugih organizacij. V okviru običajnega zbiranja ponudb je to težko in celo nemogoče. Kadar se oblikuje nekaj povsem novega, mora biti ne glede na pravila o razpisnih postopkih mogoče, da se prek pogajanj združijo različna znanja ter da se zlasti omogoči sodelovanje malih podjetij.

19. Odbor pripisuje velik pomen možnosti doseganja ciljev na področju inovacij, socialne vključenosti, trajnosti in okolja prek javnih naročil. Uresničevanje teh ciljev zavira merilo o povezavi med zahtevami in željami, ki se zahtevajo od ponudnikov, in predmetom naročila. Zato povezava s predmetom naročila ne sme veljati za pogoj. Naročniki bi se lahko sami odločili, ali pri teh vidikih spregledajo povezavo s predmetom naročila in katera merila bodo uporabili, saj se razmere med državami članicami močno razlikujejo. Odbor predlaga, da bi v novi direktivi to upoštevali.

20. Odbor se strinja z Evropsko komisijo, da lahko javni organi pomembno prispevajo k doseganju strateških ciljev strategije Evropa 2020 tako, da uporabijo svojo kupno moč za naročanje blaga in storitev z višjo „družbeno vrednostjo“, na primer v smislu spodbujanja inovacij, spoštovanja okolja in boja proti podnebnim spremembam, zmanjšanja energetske porabe, povečanja zaposlenosti, javnega zdravja in socialnih razmer ali spodbujanja enakosti ob sočasnem vključevanju prikrajšanih skupin. Treba je vzpostaviti ravnovesje med zgoraj navedenimi cilji, nepristranskostjo in nediskriminacijo, da se zagotovi poštena konkurenca, kar bo omogočilo pravičen dostop za MSP. Poleg tega morajo lokalne in regionalne oblasti

pri naročilih imeti možnost zahtevati strožja merila od minimalnih pravil EU, ne da bi s tem ogrozile svobodno konkurenco. Odbor Komisijo vseeno poziva, naj pri pripravi nove direktive za javna naročila zagotovi določeno svobodo izbire za naročnike. Na eni strani bi bilo mogoče to doseči tako, da se od javnih organov zahteva, da pri javnih naročilih spodbujajo nekatere storitve z „družbeno vrednostjo“, po drugi strani pa, da se jim zagotovi svoboda, da s seznama izberejo eno ali več možnosti.

21. Odbor priporoča Komisiji, naj poveča ozaveščenost in razvije nove načine za spodbujanje zaposlovanja posameznikov, ki so dolgotrajno brezposelni, invalidov in pripravnikov na ravni EU. Naročniki bi lahko, če želijo, v okviru razpisa za javna naročila predvideli merilo za njegovo dodeljevanje ali izvajanje, po katerem bi podjetje, ki uspešno pridobi javno naročilo, določen odstotek vrednosti naročila namenilo za zaposlitev posameznikov iz teh ciljnih skupin pri izvajanju naročila ali drugod v podjetju. Takšne obveznosti morajo na ravni EU ostati prostovoljne, lokalne in regionalne oblasti pa morajo ohraniti kar največjo prožnost za določitev različnih ciljev politike, ki jih želijo doseči pri določenem javnem naročilu, ter se hkrati osredotočiti na doseganje najugodnejše ponudbe.

22. Odbor ocenjuje, da je pri oddaji naročila merilo ekonomsko najugodnejše ponudbe povsem primerno za uresničevanje ciljev na področju inovacij, socialnih naročil, trajnosti in okolja. Na vprašanje Komisije, ali bi bilo treba merilo najnižje cene odpraviti za določene kategorije naročil, pa Odbor odgovarja negativno. Našteti cilji lahko imajo svojo vlogo tudi v primeru tega merila za oddajo naročila, in sicer v obliki minimalnih zahtev. Naročniki bi morali imeti možnosti izbire glede na naročilo. Pogosto morajo tudi spoštovati cilj zmanjšanja stroškov, ki ga je treba upoštevati pri izbiri merila za oddajo.

23. Naročniki ne morejo vedno preverjati izpolnjevanja zahtev v celotni dobavni verigi. Težko je na primer nadzirati, ali proizvodni postopek v tretji državi vključuje delo otrok. Odbor poziva Komisijo, naj temu vprašanju namenijo pozornost.

Novi postopki

24. Odbor priporoča, da se v novo direktivo vključi več novih postopkov: „tržnico“ za storitve A, model „izbire državljana“ in postopek za naročila, za katera je značilno nihanje cen.

25. „Tržnica“ za storitve A. V nekaterih državah članicah sistem za storitve B trenutno deluje tako: splošnega okvirnega sporazuma se ne odda, ampak se vsako naročilo posebej objavi

na t. i. (elektronski) „tržnici“. Tam se torej nahajajo vsa, zelo številna in različna, naročila. Zainteresirani akterji se lahko odzovejo na vsako naročilo posebej. Za vsakega se oblikuje prednostna lestvica glede na predlagano ceno. Potem se preučijo in ocenijo vidiki kakovosti petih najbolj konkurenčnih ponudnikov. Naročilo se odda tistemu, ki je dal ekonomsko najugodnejšo ponudbo. Prednost sistema takšne „tržnice“ je, da poveča možnosti samostojnih podjetnikov brez zaposlenih. Predlagamo, da se podoben sistem uporabi tudi za storitve A.

26. Model izbire državljana. Model „izbire državljana“ je postopek, ki pomeni rešitev za naročila, pri katerih je pomembno, da lahko državljan prosto izbere določeno podjetje. To velja zlasti za javna naročila, ki se nanašajo na osebne storitve. V skladu s tem postopkom sklenejo okvirno pogodbo vsi ponudniki, ki izpolnjujejo zahteve glede kakovosti in sprejmejo (najvišjo) ceno, ki jo je določil naročnik. Državljan potem izbere podjetje, za katerega želi, da mu nudi osebne storitve.

27. Postopek za naročila, za katera je značilno nihanje cen. Na nekaterih trgih, kot je energetska trga, cene niso stabilne. Pri naročilih s tega trga je zaželeno, da je rok za pritožbo čim krajši, saj ponudniki v svojih ponudbah upoštevajo tržno ceno energije na dan oddaje ponudbe. Predlagamo, da nova direktiva predvidi rok za pritožbo, ki je primeren za tovrstna naročila.

Sprememba pragov

28. Odbor je zadovoljen, da Komisija preučuje vprašanje višine pragov. Priporoča pa, da se pred določitvijo novih pragov ugotovi, od katere višine praga naprej javno naročilo vzbudi zanimanje v drugih državah. To bi pomenilo, da bi bili pragovi za naročila blaga in storitev določeni na ravneh, ki so bistveno višje od tistih, ki se trenutno uporabljajo. Če je verjetno, da zanimanja iz tujine ne bo, potem bi si naročniki lahko prihranili zahteve, povezane z evropskim postopkom javnega razpisa. Odbor meni, da mora biti zahteva po znatno višjih pragovih del vsakega ponovnega pogajanja o Sporazumu STO o vladnih naročilih (GPA).

Načelo preglednosti

29. Splošno: ni vedno lahko ugotoviti, ali obstaja čezmejno zanimanje. V številnih primerih je za to potrebna raziskava trga, ki za naročnike pomeni dodatne stroške. Pojem „čezmejni“ bi bilo treba natančneje opredeliti, da bi naročnikom zagotovili večjo gotovost. Zato Odbor Komisiji priporoča, naj oblikuje seznam zadev ali naročil s čezmejnimi elementi. Podobno je treba ugotoviti, ali to velja za celotno ozemlje države članice ali samo za obmejne regije.

30. Odbor na vprašanje Komisije, ali bi morali naročniki obvezno sestaviti razpisne dokumentacije za naročila visokih vrednosti še v drugem jeziku oziroma sprejemati ponudbe v tujih jezikih, odgovarja negativno. To bi bistveno povečalo upravno breme in verjetno bi imelo zelo majhen učinek na spodbujanje ponudb iz tujine.

31. Javna naročila pod pragovi EU: Odbor ocenjuje, da naročil, ki so pod pragovi EU, ne bi smeli zajeti v kategorijo „čezmejni“. Sedanja praksa namreč kaže, da tuji kandidati sodelujejo v le zelo redkih javnih razpisih za naročila, ki so nad pragovi EU. Odbor Komisiji priporoča, naj o tem s študijo pridobi natančne številčne podatke. Na podlagi zaključkov te študije bo mogoče ugotoviti, ali je res primerno, da za naročila, ki so pod pragovi EU, velja oznaka „čezmejni“.

32. Izključena naročila: ni jasno razvidno, v kolikšni meri ima načelo preglednosti vlogo pri izključenih naročilih. Pri nekaterih izključenih naročilih je to lažje, na primer pri koncesijah za storitve. V drugih primerih, kot so delovne pogodbe in prenos nepremičnin, načelo preglednosti ne bi smelo veljati. Odbor Komisijo poziva, naj natančno pojasni, za katera izključena naročila velja načelo preglednosti.

33. Storitve B: Odbor priporoča, da se načelo preglednosti ne uporablja za storitve B, ki so bile na seznam storitev B dodane po pregledu seznama storitev A in B, in predlaga, da Komisija v novi direktivi to natančno opredeli.

Nova razdelitev storitev A in B

34. Odbor poziva k ohranitvi sedanje razdelitve storitev A in B. Seznam storitev B je treba ohraniti za področja, pri katerih ni čezmejne konkurence ali pri katerih zaradi osebnega elementa evropski javni razpis ne bi bil zaželen, na primer pri storitvah zdravstvene oskrbe in socialnih storitvah. V teh primerih ima poseben pomen zaupanje naročnika in uporabnika/pacienta v osebo, ki je zadolžena za izvedbo naročila. To so pogosto subjektivna merila, ki ne sodijo v postopek javnega razpisa. Odbor poziva Komisijo, da storitve A, ki niso primerne za čezmejno trgovino, premesti v seznam storitev B. Odbor poleg tega poziva Komisijo k razvoju instrumentov, s katerimi bodo lokalne in regionalne oblasti lažje pojasnile, ali konkretni razpisi za naročila spadajo med storitve A ali B, navedene v prilogi.

35. Odbor Komisijo poziva, naj oceni seznam šifer CPV (enotnega besednjaka javnih naročil). Ta besednjak in z njim povezane storitve so težko razumljivi in sprožajo vprašanja. Odbor vztraja, da mora biti besednjak CPV jasno opredeljen ali da se objavijo navodila.

Izključitve

36. Odbor predlaga, da se določbe o izključenih naročilih pregledajo. Treba bi bilo razmisliti o pojasnitvi in dopolnitvi teh določb. Težko je namreč razumeti, na katere finančne storitve se nanaša izključitev iz člena 16(d) ali kdaj gre pri finančnih storitvah (kategorija 6) za storitve A.

37. Odbor poziva, da se v novo direktivo doda izključitev za naročila med naročniki. Javne oblasti morajo odgovorno ravnati z javnimi sredstvi, zato je zaželeno, da lahko izkoristijo svoje znanje in usposobljenost ob povračilu stroškov, ki so jih imele, ne da bi morale objaviti javni razpis. Takšna izključitev bi bistveno izboljšala skladnost pravnega okvira EU in bi rešila eno od najbolj perečih težav javnega naročanja, s katero se soočajo lokalne in regionalne oblasti.

38. Naročniki imajo velike težave z naročili za sisteme informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT). Njihovo okolje IKT sestavlja več sistemov, ki so med seboj povezani. Za dodatna naročila, kot so dodatne licence ali ustrezni novi moduli, utegne torej postopek javnega razpisa povzročiti precejšnje nevšečnosti, bodisi tehnične ali stroškovne. Zato Odbor predlaga, da Komisija preveri, ali v novi direktivi ne bi bilo mogoče razširiti možnosti izjeme tudi na te primere in ali je mogoče sprožiti novi postopek za sisteme IKT, pri katerem ne bi bilo konkurence med proizvajalci, temveč med dobavitelji, saj se zahteva določena blagovna znamka.

39. Odbor podobno kot Komisija ocenjuje, da je treba spodbujati inovacije. Zaradi zakonodaje o javnih naročilih naročniki ne morejo zlahka nabaviti novih in inovativnih izdelkov. Odbor predlaga, da Komisija preuči možnosti za uvedbo izjeme, na primer izjeme, ki bi lahko veljala dve leti od datuma podelitve priznanega patenta za izum.

Uspešnost v preteklosti

40. Odbor meni, da bi naročniki morali imeti možnost, da se pri svojih prihodnjih javnih razpisih oprejo na izkušnje drugih naročnikov z uspešnimi ponudniki. Treba bi bilo upoštevati tudi slabe izkušnje, ki so imele za posledico nezadovoljiv končni rezultat. Trenutno lahko podjetje, ki v preteklosti (namenoma) ni izpolnilo svojih obveznosti, sodeluje v novem razpisu, ki ga je bilo v nekaterih primerih celo treba razpisati ravno zaradi umika prvotno izbranega ponudnika. Zaradi slabih odnosov, zlorabljenega zaupanja in nezadostnih opravljenih storitev to pogosto ni zaželeno. Odbor se zavzema za sistem, ki bi omogočil, da se upoštevajo izkušnje z določenim podjetjem. Sistem bi seveda moral zajamčiti nepristranskost, to pa bi lahko dosegli z uporabo uradnega poročila o oceni prejšnjih naročil in s časovno omejitvijo izključitve.

Naročila, za katera velja obveznost razpisa: opredelitev

41. Odbor se zavzema za omejitev uporabe nove direktive na nabavo samih naročnikov. Argumente za to stališče najdemo v sodni praksi Sodišča Evropske unije. Sodišče je kot glavni element za omejitev uporabe Direktive sprejelo merilo neposredne gospodarske koristi. Splošni sporazumi, na primer o lokalnem razvoju in podeljevanju subvencij, ne sodijo v to opredelitev. Samo postavljanje zahtev, na primer o gradnji, ki jo je treba opraviti, še ne pomeni, da gre za plačljivost ali da je treba razpisati javno naročilo. Naročniki bi morali pri opravljanju javnega mandata imeti svobodo, da podrobno določijo nekatere zahteve in tako dajo smernice. Odbor priporoča, da se kodificira sodna praksa Sodišča na tem področju in s tem jasneje določijo naročila, za katera je potreben razpis.

42. Naročniki imajo težave z opredelitvijo javnih naročil gradenj. Po mnenju Odbora je vprašljivo merilo, ki zadeva

„izvedbo neke gradnje s katerimi koli sredstvi, ki ustreza zahtevam naročnika“. Zavzema se za to, da se ta opredelitev prilagodi in poenostavi.

Osebe javnega prava

43. Odbor zahteva, da se posebna pozornost posveti majhnim osebam javnega prava, za katere je obveznost razpisa nesorazmerno velika obremenitev.

44. Opredelitev osebe javnega prava je treba prilagoditi. Podjetjem ni lahko ugotoviti, ali imajo opravka z osebo javnega prava, saj opredelitev vsebuje finančna merila in merila glede nadzora, ki jih drugi ne morejo preveriti. Sodišče Evropske unije je poleg tega dopolnilo merila glede oseb javnega prava. Odbor predlaga, da Komisija pripravi novo opredelitev pojma osebe javnega prava.

V Bruslju, 11. maja 2011

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

**Mnenje Odbora regij – Razvojna politika EU v podporo vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju –
Povečevanje učinka razvojne politike EU**

(2011/C 192/03)

ODBOR REGIJ

- se strinja s Komisijo, da je kljub doseženemu napredku na nekaterih socialnih področjih potrebnega še veliko dela za dejansko uresničitev razvojnih ciljev, ki si jih je mednarodna skupnost pred dobrim desetletjem zastavila v Deklaraciji tisočletja;
- je mnenja, da bi bilo treba več pozornosti nameniti dejavnikom, ki so povezani z razpoložljivimi viri za financiranje razvoja, hkrati pa ohraniti zaveze na področju pomoči, ob podpiranju mobilizacije nacionalnih virov držav v razvoju, krepitvi njihovih davčnih sistemov, boju proti korupciji, spodbujanju boja proti davčnim utajam, begu kapitala in nezakonitim finančnim tokovom ter ob podpiranju iskanja novih virov financiranja;
- izraža obžalovanje, da Evropska komisija kljub temu, da priznava temeljno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti v okviru razvojne pomoči in programov sodelovanja, v zeleni knjigi ni upoštevala njihove vse pomembnejše vloge v politiki sodelovanja EU, ki si prizadeva za učinkovitost in za podporo širše družbe. Zato poziva k temu, da se regionalnim in lokalnim oblastem pri spodbujanju razvoja s podporo širše družbe, vzpostavljanju učinkovitih organov upravljanja v državah v razvoju ter uvajanju energetskega modela, ki je z okoljskega vidika trajnosten, dodeli bolj osrednja vloga;
- izraža željo, da bi revizija evropske razvojne politike in evropsko soglasje sledila usmeritvi, določeni v sporočilu *Lokalne skupnosti: akterji razvoja*, ki poudarja pomen, vlogo in dodano vrednost teh skupnosti v okviru navedenih področij in politik; s tega vidika bo OR za spodbujanje izmenjav in oblikovanje foruma za politično izražanje lokalnih in regionalnih oblasti na področju razvojnega sodelovanja še naprej v tesnem sodelovanju z Evropsko komisijo organiziral letno konferenco o decentraliziranem sodelovanju.

Poročevalec

Jesús GAMALLO ALLER (ES/EPP), generalni direktor za zunanje odnose in odnose z Evropsko unijo, vlada avtonomne pokrajine Galicije

Referenčni dokument

Zelena knjiga – Razvojna politika EU v podporo vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju – Povečevanje učinka razvojne politike EU

COM(2010) 629 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA**ODBOR REGIJ****Splošne ugotovitve**

1. se strinja s Komisijo, da je kljub doseženemu napredku na nekaterih socialnih področjih potrebnega še veliko dela za dejansko uresničitev razvojnih ciljev, ki si jih je mednarodna skupnost pred dobrim desetletjem zastavila v Deklaraciji tisočletja;

2. tako kot Komisija meni, da je treba povečati vpliv in dodano vrednost razvojne politike EU, da bi uresničili razvojne cilje tisočletja; meni tudi, da je uresničitev te naloge še toliko bolj nujna v razmerah hude gospodarske krize, s katero se spoprijema veliko držav donatork;

3. obžaluje, da zelena knjiga ne obravnava natančneje meril, ki so potrebna za opredelitev dodane vrednosti ukrepov sodelovanja EU, da ne posveča večje pozornosti potrebi po podrobnejši oceni učinka rezultatov ter da ne predlaga ukrepov za nadaljevanje prizadevanj pariškega načrta, agende za ukrepanje iz Akre ter zavez, ki izvirajo iz Evropskega soglasja o razvoju in kodeksa ravnanja EU;

4. je mnenja, da bi bilo treba več pozornosti nameniti dejavnikom, ki so povezani z razpoložljivimi viri za financiranje razvoja, hkrati pa ohraniti zaveze na področju pomoči, ob podpiranju mobilizacije nacionalnih virov držav v razvoju, krepitvi njihovih davčnih sistemov, boju proti korupciji, spodbujanju boja proti davčnim utajam, begu kapitala in nezakonitim finančnim tokovom ter ob podpiranju iskanja novih virov financiranja;

5. je prepričan, da so dobro opredeljeni ukrepi pomoči, ki se sistematično spremljajo in ocenjujejo, za donatorje dejansko zelo koristna naložba. Gre za naložbo v področje svobode in pravice, saj ta prispeva k oblikovanju pravičnejših družb, ki trdneje temeljijo na spoštovanju človekovih pravic, gre pa tudi za naložbo v možnosti napredka in blaginje, saj je v medsebojno odvisnem svetu razvoj nekaterih tudi vir stabilnosti in dinamike drugih; končno gre za naložbo v varnost, saj se tako zmanjšujejo napetosti in izboljša upravljanje mednarodnega sistema;

6. potrjuje svoje prepričanje, da je mednarodna pomoč zgolj eden od cele vrste dejavnikov, ki lahko spodbudijo proces razvoja v najrevnejših državah, in je zato treba izboljšati usklajenost politik, ki jih izvajajo države donatorke, ter oblikovati regulativne okvire, ki urejajo mednarodne transakcije in kmetijske subvencije bogatih držav, na tak način, da bodo možnosti napredka, ki jih ponuja globalizacija, čim enakomernije porazdeljene; vendar obžaluje, da v zeleni knjigi ti vidiki niso ustrezno obravnavani, čeprav je o njih potekala razprava na srečanjih mednarodnih voditeljev v okviru Združenih narodov in skupine G-20;

7. izraža obžalovanje, da Evropska komisija kljub temu, da priznava temeljno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti v okviru razvojne pomoči in programov sodelovanja, v zeleni knjigi ni upoštevala njihove vse pomembnejše vloge v politiki sodelovanja EU, ki si prizadeva za učinkovitost in za podporo širše družbe. Zato poziva k temu, da se regionalnim in lokalnim oblastem pri spodbujanju razvoja s podporo širše družbe, vzpostavljanju učinkovitih organov upravljanja v državah v razvoju ter uvajanju energetskega modela, ki je z okoljskega vidika trajnosten, dodeli bolj osrednja vloga;

8. izraža željo, da bi revizija evropske razvojne politike in evropsko soglasje sledila usmeritvi, določeni v sporočilu *Lokalne skupnosti: akterji razvoja*, ki poudarja pomen, vlogo in dodano vrednost teh skupnosti v okviru navedenih področij in politik; s tega vidika bo OR za spodbujanje izmenjav in oblikovanje foruma za politično izražanje lokalnih in regionalnih oblasti na področju razvojnega sodelovanja še naprej v tesnem sodelovanju z Evropsko komisijo organiziral letno konferenco o decentraliziranem sodelovanju;

9. opozarja na mnenje Odbora regij (CdR 116/2010) *Pomladanski paket: Akcijski načrt EU za uresničitev razvojnih ciljev tisočletja*, v katerem je bilo predlagano, „da bi lahko razmislili o možnosti, da bi vsaka izmed 100 000 regionalnih in lokalnih oblasti ob upoštevanju svoje nacionalne zakonodaje prostovoljno sklenila, da razvojni pomoči letno nameni vsaj en euro na prebivalca. Lokalne in regionalne oblasti, ki niso neposredno vključene v decentralizirano sodelovanje, bi lahko prispevale svoj prispevek v sklad, namenjen razvojni pomoči lokalnih oblasti, tako kot se to danes že izvaja v Španiji. Ukrepe, ki posredno prispevajo k razvoju (npr. ukrepi ozaveščanja javnosti o revščini v svetu), bi lahko prav tako šteli kot prispevek v tem okviru“.

Povečati učinek razvojne politike

ODBOR REGIJ

10. se strinja s Komisijo, da je primerno, da se ta pomoč osredotoči „na področja, na katerih je to dodano vrednost mogoče jasno pokazati“; vendar ugotavlja, da ne obstajajo merila in kazalniki, na podlagi katerih bi bilo mogoče nedvoumno določiti, ali se sposobnost EU za zagotavljanje dodane vrednosti v njeni politiki sodelovanja izboljšuje;

11. se strinja s priporočilom Komisije, da se ohranijo in izboljšajo postopki ocene učinka sodelovanja v okviru EU, ter predlaga, da ima EU na voljo velik manevrski prostor za uvajanje trdnejših in bolj inovativnih postopkov ocene učinka, na primer s postopki, ki izvirajo iz uporabe naključnih tehnik (naključna ocena) in jih EU praktično še ni uporabila. Ta prizadevanja bi bilo treba razširiti tudi na področje decentraliziranega sodelovanja;

12. soglaša s Komisijo, da se nameni prednost cilju „rast za človeški razvoj“, in sicer iz vsaj dveh razlogov: i) prvič zato, ker se bo na tak način odpravilo neskladje, ki je obvladovalo dodeljevanje pomoči v zadnjih letih, ko je bil poudarek na socialnih razsežnostih razvoja, ki jih je težko ohraniti brez vključujočega gospodarskega napredka; ii) drugič pa zato, ker kriza dandanes škodi potencialu za rast, za zmanjšanje revščine in za ustvarjanje delovnih mest v gospodarstvih številnih držav v razvoju;

13. vseeno ponovno opozarja, da rast in razvoj nista sinonima in da razvoj pomeni tudi krepitev proizvodnih zmogljivosti, spodbujanje dosežkov na socialnem področju in porazdelitev blaginje na nekem ozemlju na podlagi trajnostnega razvoja na lokalni in regionalni ravni, ki je geografsko uravnotežen in dostopen tudi najrevnejšim sektorjem;

14. poudarja, da je za uresničljivost tega razvoja na lokalni in regionalni ravni ključnega pomena sodelovanje regionalnih in lokalnih oblasti, ki so ključni akterji pri ustvarjanju lokalne in trajne rasti;

15. se strinja s Komisijo, da sta krepitev institucij držav partneric in izboljševanje njihove učinkovitosti in legitimnosti med bistvenimi nalogami vsakršne strategije razvoja ter da izboljšujeta razmere za upravljanje gospodarskih in družbenih sprememb;

16. vendar poziva Komisijo, naj večjo pozornost nameni negativnemu vplivu odvisnosti od pomoči na kakovost institucij in večji pomen nalogam v zvezi z odločnim bojem proti korupciji in krepitvijo davčnih zmogljivosti držav v razvoju, saj se tako ne izboljša samo kakovost njihovih institucij, temveč se tudi zmanjša njihova odvisnost od pomoči ter poveča njihova sposobnost mobilizacije nacionalnih virov;

17. vztraja, da imajo procesi decentralizacije zelo pomembno vlogo pri vzpostavljanju bolj legitimnih in učinkovitih institucij, saj to omogoči približati vlado državljanom in ukoreniniti demokratične vrednote v družbi. Regionalne in lokalne oblasti bi morale imeti temeljno vlogo pri spodbujanju teh procesov, vendar pa ta vidik v zeleni knjigi ni obravnavan;

18. soglaša s Komisijo, da je za zagotovitev razvoja treba doseči določeno raven varnosti. Zato morajo donatorji preučevati obstoječe povezave med varnostnimi in razvojnimi zadevami ter jih obravnavati kot zadeve, ki so povezane; hkrati morajo v državah s šibko državno strukturo tudi podpreti krepitev institucij ter spodbujati človekove pravice in socialno kohezijo, ob vzpostavljanju mehanizmov za zgodnje opozarjanje in mehanizmov preventivne diplomacije; vendar poziva Komisijo, da dodatno pojasni porazdelitev pristojnosti na teh področjih med pristojnimi službami EU za sodelovanje in službami, odgovornimi za zunanje delovanje;

19. soglaša s Komisijo, da je za izboljšanje učinkovitosti pomoči nujno, da usklajevanje med evropskimi donatorji postane „bolj sistematično in učinkovito“, ter ocenjuje, da je predlog, ki ga mora Komisija zaradi usklajevanja ciklov nacionalnega načrtovanja programov v letu 2011 predložiti Svetu, primeren; poleg tega opozarja, da je cilj boljšega usklajevanja pomoči eno od načel, opredeljenih v pariškem načrtu o učinkovitosti pomoči, ki je sestavni del Evropskega soglasja o razvoju in eno od ureditvenih načel ustanovnih besedil EU (Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, maastrichtske Pogodbe o Evropski uniji in Lizbonske pogodbe);

20. obžaluje, da zelena knjiga razen usklajevanja ne omenja drugega vidika, ki dopolnjuje področje usklajevanja ter ponuja velikanske možnosti, in sicer potrebe po napredku pri delitvi dela med evropskimi donatorji. Te porazdelitve nalog ne bi smeli obravnavati zgolj na ravni nacionalnih donatorjev, temveč tudi z vidika odnosov donatorjev z donatorji na podnacionalni (regionalni in lokalni) ravni, saj imajo ti pomembno vlogo v mnogih vrstah sodelovanja EU; zato zahteva, da Komisija v okviru skupnih evropskih služb, tj. v okviru službe za zunanje delovanje ter GD za razvoj in sodelovanje, ustanovi podporne točke za regionalne in lokalne oblasti v EU in tudi v državah partnericah. Poleg tega meni, da je nujno oblikovati posebno proračunsko postavko, ki bo na voljo lokalnim in regionalnim oblastem EU;

21. meni, da bi bilo za zagotovitev napredka, ko gre za ustrezno delitev dela, zaželeno, da zelena knjiga podpre, da se v politiko pomoči EU vključi pristop, ki ne bi temeljil zgolj na ciljih, temveč tudi na akterjih in porazdelitvi pristojnosti med njimi, tj. pristopa, ki bi ovrednotil prispevek regionalnih in lokalnih oblasti k izboljšanju in učinkovitosti politike sodelovanja;

22. opozarja, da je pomoč le en element javne politike donatorjev z vplivom na razvojni potencial partnerskih držav. Zato je večja skladnost javnih politik eden ključnih ciljev razvojne politike EU. To načelo v EU obstaja že od nekdaj (Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti, maastrichtska Pogodba o Evropski uniji in Lizbonska pogodba). Poročila Komisije o letni oceni napredka držav članic (in same Komisije) pri

temeljnih sektorskih vidikih na področju skladnosti politik so pomemben instrument za spodbuditev napredka in prevzemanja odgovornosti v zvezi s tem. OR v zvezi s tem opozarja na pomen nadaljnjih reform skupne kmetijske politike, ki bodo zagotovile, da ta ne bo v nasprotju s cilji razvojne politike EU;

23. želi poudariti, da vzpostavljeni stiki med evropskimi lokalnimi oblastmi in lokalnimi oblastmi v državah upravičenkah omogočajo konkreten napredek pri uporabi načela prevzemanja odgovornosti, ki je v ospredju Pariške deklaracije in ne sme ostati zgolj v domeni držav članic;

24. vztraja, da je treba spoštovati osnovna pravila trgovinskih sporazumov EU, ne da bi odpravili zahteve glede pravil o poreklu proizvodov, ki prihajajo iz partnerskih držav, četudi je to lahko del pridružitvenih sporazumov. Treba je oceniti morebitne negativne učinke na neovirano delovanje notranjega trga v zvezi z odstopanji od pravil z vidika morebitnih prednosti, ki bi se s spodbujanjem izključno lokalne proizvodnje lahko zagotovile v prid trajnostnemu razvoju teh držav;

25. se strinja s Komisijo, da proračunska pomoč ni rešitev za vse težave in da se je zato k slednji treba zateči šele po predhodno opravljeni temeljiti analizi razmer v državi; vendar opozarja, da je ta proračunska podpora eden od načinov zagotavljanja pomoči, ki spodbuja usklajevanje med njenimi donatorji in prevzemanje odgovornosti partnerskih držav. Gre za dva cilja, ki bi morala podpreti to formulo, če so seveda razmere za to ustrezne;

26. poudarja svoj interes za spodbujanje sodelovanja med Odborom regij in Evropsko komisijo na področju politike decentraliziranega razvojnega sodelovanja. Poleg tega poudarja, da je treba nadaljevati prizadevanja, da bi vse države članice ter vse lokalne in regionalne oblasti uporabljale atlas decentraliziranega sodelovanja, ki vključuje dejavnosti, ki jih financirajo lokalne in regionalne oblasti EU na tem področju. Prav tako opozarja na koristnost portala decentraliziranega razvojnega sodelovanja, ki bo prispeval k boljšemu povezovanju partnerjev na tem področju kot tudi k večji učinkovitosti pomoči in preprečevanju podvajanja;

27. meni, da mora EU poleg ekonomskega prispevka lokalnih in regionalnih oblasti v večji meri upoštevati tudi pomembno dodano vrednost, ki jo ustvarijo lokalne ali regionalne skupnosti na nekaterih specializiranih področjih. Pridobljene izkušnje in njihova znanja v sektorjih, ki zagotavljajo rešitve, prilagojene potrebam partnerskih držav, zagotavljajo tem skupnostim dodano vrednost za sodelovanje na področjih, kot so krepitev upravnih zmogljivosti, prostorsko načrtovanje, izobraževanje, civilna zaščita, prehranska varnost s pomočjo kmetijstva in ribištva, obnovljivi viri energije, vodni viri, okolje, pomorske znanosti ter raziskave in razvoj, ki se izkoriščajo za razvoj. To velja zlasti za regije na skrajnem obrobju kot aktivne

zunanje meje in platforme EU v svetu, ki lahko povečajo učinkovitost evropske razvojne politike.

Politika kot katalizator za vključujočo in trajnostno rast

ODBOR REGIJ

28. se strinja s predlogom, naj pomoč služi kot gonilo vključujoči in trajnostni rasti v partnerskih državah; vendar obžaluje, da zelena knjiga ne navaja dveh ključnih vidikov za doseg tega cilja. Prvi se nanaša na potrebo po spodbujanju ustrezne porazdelitve rezultatov napredka tako, da se razdelitev dohodka prizna kot parameter pravičnosti, ki je družbeno zaželen. Določena raven pravičnosti je potrebna, da se zagotovi stabilnost, utrdijo institucije in spodbudi rast, ki ima širšo družbeno podlago. Drugi vidik je povezan s potrebo po okrepitevi davčne zmogljivosti zadevnih držav in potrebo po boju proti goljufijam, begu kapitala ter nezakonitim finančnim tokovom, ki izčrpavajo redke nacionalne vire držav v razvoju, s tem pa omejujejo njihove možnosti za napredek;

29. vendar opozarja na dejstvo, da je razvoj nekaj več kot zgolj rast, saj pomeni tudi zagotavljanje dosežkov na socialnem področju, utrjevanje institucij ter družbene in proizvodne preobrazbe posameznih držav. Zato bi moral biti cilj pospeševati vključujočo in trajnostno rast, ki spodbuja proces razvoja, zasidranega v lokalnih in regionalnih skupnostih;

30. poudarja pomen enakopravnosti za doseganje trajnostne rasti v partnerskih državah. Poleg tega, da gre za eno temeljnih vprašanj človekovih pravic, so reforme, ki ženskam in dekletom omogočajo, da v družbi v celoti uresničujejo svoje možnosti, – ne da bi bile pri tem diskriminirane ali da bi jim grozilo nasilje – najučinkovitejši način za naše partnerske države, da razvijejo svoja nacionalna gospodarstva;

31. meni, da oblikovanje trdnih in legitimnih institucij zahteva, da se zagotovi večji pomen vidikom razdelitve, povezanim s porazdelitvijo koristi rasti in priložnosti ter tudi izražanju mnenj v državah samih, ob zagotavljanju napredka pri procesih decentralizacije, ki institucije približujejo državljanom. Za to je treba okrepiti zmogljivosti lokalnih in regionalnih oblasti iz partnerskih držav na področju upravljanja, pri tem pa se opirati na programe, kot sta TAIEX ali Erasmus, kar bo prispevalo k boljšemu izkoriščanju sredstev za sodelovanje. Obenem Odbor poziva Komisijo, naj uvede programe za sektorsko proračunsko podporo, ki bodo lokalnim in regionalnim oblastem v državah v razvoju olajšali dostop do sredstev;

32. priznava, da je eden od temeljnih vidikov razvoja dobra politika na področju izobraževanja, in poziva EU, naj eden od ciljev njene politike razvojnega sodelovanja postane spodbujanje izobraževanja v teh državah;

33. opozarja, da je za doseg tega cilja treba spodbujati in podpirati procese decentralizacije v partnerskih državah, kjer je to primerno, pri čemer je treba potrditi načelo subsidiarnosti pri razdelitvi pristojnosti. Decentralizacija je ustrezen način za demokratizacijo držav in njihovo trdnejšo umestitev v družbeno realnost. Je tudi nujen pogoj za to, da se razvojni proces razširi na celotno ozemlje in vsa družbena področja.

Trajnostni razvoj

ODBOR REGIJ

34. se strinja z zeleno knjigo, ki opozarja, da je treba v vsakršni strategiji trajnostnega razvoja upoštevati pomen vidikov, povezanih z bojem proti podnebnim spremembam in s podporo biotski raznovrstnosti; vendar tudi opozarja, da podnebne spremembe in drugi okoljski vidiki za nekatere države v razvoju odpirajo možnosti za napredek, ob izkoriščanju naravnih in okoljskih virov, ki so jim na voljo. Zaveza, ki jo je EU sprejela v Københavnu in potrdila v Cancúnu, poudarja pomen, ki se pripisuje tej razsežnosti razvojnih procesov, kot tudi potrebo, da se podprejo prizadevanja partnerskih držav na področju prilagajanja podnebnim spremembam in blažitve njihovih posledic;

35. v zvezi s tem obžaluje, da zelena knjiga ne ponuja bolj izčrpne vizije vloge podnacionalnih (regionalnih in lokalnih) oblasti pri pripravi trdne okoljske strategije. Ti organi so bistveni za izvajanje trajnostnih strategij upravljanja z vodo in odpadki, energetske preskrbe in zaščite ranljivih ekosistemov;

36. se strinja, da je energetski model, ki so ga sprejele posamezne države, eden ključnih elementov vsakršne okoljsko trajnostne strategije razvoja; od tod nujnost spodbujanja večje uporabe obnovljivih virov energije; v zvezi s tem ugotavlja, da so ustrezne izkušnje EU lahko koristne za nekatere države v razvoju; obenem ugotavlja, da so v nekaterih izmed njih posebni pogoji, ki spodbujajo razvoj tovrstnih energetskih panog;

37. predlaga podpis Konvencije županov in regij na mednarodni ravni, da bi vsem državljanom zagotovili oskrbo z energijo v okviru skupnih programov in s pomočjo ustreznega in posebnega finančnega instrumenta;

38. poziva k temu, da se ta cilj spremembe energetskega modela v prid obnovljivim virom energije dopolni z drugimi prizadevanji za izboljšanje zmogljivosti energetske infrastrukture držav in dostopa njihovih najbolj ranljivih skupin prebivalstva do energije pod ustreznimi pogoji.

Kmetijstvo in zanesljiva preskrba s hrano

ODBOR REGIJ

39. se strinja s Komisijo, da sta razvoj podeželja in zanesljiva preskrba s hrano bistvena elementa razvojnega procesa, saj se nanašata na ključni sektor procesov rasti in gospodarske preobrazbe v najrevnejših državah, in sta pogoja za uveljavljanje temeljne pravice dostopa do ustrezne prehrane, kar vpliva tudi na druge človekove pravice (do zdravja, izobraževanja in dela) in na stopnjo avtonomije posamezne države v mednarodnem okviru;

40. opazuje, da je sedanjo krizo poslabšala še neobičajna rast cen surovin, vključno s cenami živil, kar zelo močno vpliva na pogoje preskrbe v najrevnejših državah, zlasti v podсахarski Afriki, saj so številne izmed njih neto uvoznice živil; poudarja, da bi to lahko povzročilo veliko nazadovanje na področju že uresničenih socialnih dosežkov;

41. meni, da je to stanje posledica štirih dejavnikov: i) povečanega povpraševanja večjih držav z intenzivno stopnjo rasti, ki spodbujajo množične mednarodne nakupe tovrstnih proizvodov; ii) nezadostne udeležbe bogatih držav in nezadostnih javnih naložb v državah v razvoju v zadnjih letih, kar zadeva potrebne naložbe v razvoj podeželja; iii) strategij špekulantov, ki v teh proizvodih vidijo vir dobička in v ta namen vlagajo sredstva; ter iv) posledic okoljske škode za produktivnost tal in kmetijstva;

42. poziva, naj politika sodelovanja EU ne ponavlja napak, storjenih v preteklosti, in naj EU pri opredeljevanju svojih strategij mednarodne pomoči večjo prednost nameni razvoju podeželja in zanesljivi preskrbi s hrano v partnerskih državah; v zvezi s tem opozarja, da ima EU dolgoletne izkušnje na področju razvoja podeželja, kmetijske politike in pomoči za preskrbo s hrano, ki bi jih lahko posredovala državam v razvoju;

43. poziva, naj se pri tem upoštevajo tudi zmogljivosti in izkušnje regij. Lokalne in regionalne oblasti imajo izkušnje na področjih načrtovanja osnovne infrastrukture za distribucijo živil, preučevanja rodovitnosti tal in prilagajanja pridelave krajevnim okoljskim razmeram, upravljanja ranljivih lokalnih ekosistemov in priprave načrtov za preskrbo prebivalstva. Zato je pomembno, da se ti akterji v pravem obsegu vključijo v politiko sodelovanja EU.

V Bruslju, 11. maja 2011

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Za učinkovitejše evropsko odzivanje na nesreče

(2011/C 192/04)

ODBOR REGIJ

- poudarja pomen lokalne in regionalne ravni na področju civilne zaščite. Lokalne in regionalne oblasti so pogosto v prvi liniji pri odpravljanju posledic naravnih nesreč in nesreč, ki jih je povzročil človek, in jih je zato treba nujno vključiti v razvoj na tem področju, zlasti tudi ob upoštevanju dejstva, da ima v številnih državah članicah lokalna oz. regionalna raven zakonodajne pristojnosti;
- poudarja, da je pomembna zavezanost EU k podpori ukrepov držav članic. Ravno škoda, nastala ob preteklih naravnih nesrečah in nesrečah, ki jih je povzročil človek, kaže, da je v državah članicah ponekod še potrebno izboljšanje; tudi nadnacionalno in medregionalno sodelovanje je mogoče še okrepiti. Tu lahko EU zlasti z boljšim usklajevanjem dragoceno prispeva k še uspešnejšemu in učinkovitejšemu sodelovanju;
- vendar hkrati opozarja, da je civilna zaščita v prvi vrsti naloga držav članic ter njihove regionalne in lokalne ravni, katerih pristojnosti je treba spoštovati;
- poudarja, da PDEU na področju odzivanja na nesreče določa podporno, usklajevalno in dopolnilno vlogo. Zato imajo nadzorni centri za mehanizem civilne zaščite usklajevalno vlogo, medtem ko EU nima pristojnosti niti za vzpostavljanje lastnih enot niti za prevzem vodenja enot in drugih sredstev, ki jih zagotavljajo države članice. Vsako načrtovanje in ukrep je treba prilagoditi in izvajati v skladu z zahtevami, ki državam članicam omogočajo upoštevanje načela subsidiarnosti;
- podpira načela solidarnosti, sodelovanja, usklajevanja in podpore med državami članicami, regijami in lokalnimi oblastmi EU na področju civilne zaščite in se strinja s Komisijo, da je za doseganje cilja bolje povezanih zmogljivosti EU za odzivanje na nesreče potrebna večja skladnost, učinkovitost in prepoznavnost.

Poročevalec	Norbert KARTMANN (DE/EPP), član deželnega zbora Hessna
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Za učinkovitejše evropsko odzivanje na nesreče: vloga civilne zaščite in humanitarne pomoči COM(2010) 600 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

Splošne ugotovitve

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja namen Komisije, da izboljša skladnost politike na področju odzivanja na nesreče in izdela skupen uravnotežen in celosten pristop EU k civilni zaščiti, k čemur je OR že pozval v preteklosti ⁽¹⁾;

2. poudarja pomen lokalne in regionalne ravni na področju civilne zaščite. Lokalne in regionalne oblasti so pogosto v prvi liniji pri odpravljanju posledic naravnih nesreč in nesreč, ki jih je povzročil človek, in jih je zato treba nujno vključiti v razvoj na tem področju, zlasti tudi ob upoštevanju dejstva, da ima v številnih državah članicah lokalna oz. regionalna raven zakonodajne pristojnosti;

3. ponovno opozarja – predvsem z ozirom na katastrofo na Japonskem – da je za zaščito prebivalstva potreben učinkovit sistem pomoči s kratkim odzivnim časom, ki ga je mogoče zagotoviti le na regionalni in lokalni ravni; opozarja na resolucijo Odbora regij *Posledice naravnih katastrof na Japonskem in posledice jedrske nesreče: nauki za Evropsko unijo* (CdR 123/2011), v kateri je pozval, naj se na podlagi spoznanj z Japonske začne razprava o ključnih vprašanih varnosti, pri čemer je treba upoštevati najnovejše rezultate raziskav na tem področju; poziva države članice in regije, naj sedanje načrte na področju civilne zaščite na podlagi teh spoznanj ponovno preučijo in jih po potrebi prilagodijo;

4. pozdravlja pojasnilo Komisije, da bi se evropske zmogljivosti odzivanja na naravne nesreče okrepile na podlagi enot in sil, ki jih bodo dale na voljo države članice. OR podpira strategijo Komisije, da se na temeljih obstoječih struktur še bolj učinkovito združujejo sredstva in usklajuje njihova uporaba, ne da bi pri tem ustvarjali dodatno upravno breme. Z boljšim usklajevanjem je mogoče doseči še učinkovitejše rezultate za ljudi, ki so jih prizadele nesreče;

5. meni, da je treba pri dejavnostih civilne zaščite upoštevati načela solidarnosti, subsidiarnosti in preprečevanja;

6. poudarja, da je pomembna zavezanost EU k podpori ukrepov držav članic. Ravno škoda, nastala ob preteklih naravnih nesrečah in nesrečah, ki jih je povzročil človek, kaže, da je v državah članicah ponekod še potrebno izboljšanje; tudi nadnacionalno in medregionalno sodelovanje je mogoče še okrepiti. Tu lahko EU zlasti z boljšim usklajevanjem dragoceno prispeva k še uspešnejšemu in učinkovitejšemu sodelovanju;

7. poudarja pomen teme z vidika podnebnih sprememb; pogostost in resnost naravnih nesreč sta skrb zbujajoči; zlasti poplave, suše in gozdni požari, pa tudi škoda, ki jo povzročata mraz in sneg, predstavljajo vse večjo grožnjo;

8. poudarja tudi pomen tega vprašanja, ko gre za druge naravne katastrofe, kot so izbruhi vulkanov ali potresi, ki, kakor kažejo statistični podatki, občasno ogrožajo in bodo še ogrožali južno Evropo, Turčijo in celó srednjo Evropo;

9. poudarja, da je bila z Lizbonsko pogodbo uvedena solidarnostna klavzula (člen 222 PDEU), ki določa, da si EU in države članice pomagajo v primeru naravne nesreče ali nesreče, ki jo povzroči človek, na ozemlju EU. Poleg tega Odbor regij pozdravlja krepitev usklajevalne vloge EU v skladu z načelom subsidiarnosti ter spodbujanje sodelovanja in medsebojno pomoč držav članic v skladu s členom 6(2)(f) v povezavi s členom 2(5) PDEU in členom 196 PDEU.

Ocena pomanjkljivosti

ODBOR REGIJ

10. pojasnjuje, da mora biti izhodišče za nadaljnje dejavnosti za okrepitev odzivanja na nesreče in sposobnosti odzivanja na krize strukturirana analiza izhodiščnega stanja in morebitnih pomanjkljivosti, da bi lahko pripravili ustrezne rešitve;

11. poudarja, da sta pri tem pomembna ugotavljanje trenutnega stanja in popis obstoječih sredstev v državah članicah. Poleg ukrepov za izboljšanje usklajevanja in razpoložljivosti bi bilo treba po pregledu razpoložljivih sredstev ugotoviti pomanjkljivosti konkretne potrebe po podpori EU državam članicam pri optimizaciji razpoložljivih sredstev. Izvedbeni ukrepi bi morali temeljiti na utemeljenih rezultatih te ocene.

⁽¹⁾ CdR 139/2009 fin.

Moduli evropskega odzivanja na nesreče

ODBOR REGIJ

12. spodbuja prizadevanja Komisije, da se poleg obstoječega koncepta *ad hoc* pomoči držav članic razvijejo sistemi predhodnega načrtovanja;

13. se strinja s Komisijo, da so razvoj referenčnih scenarijev, ugotavljanje trenutnega stanja in popis obstoječih nacionalnih sredstev na podlagi teh scenarijev ter intenzivnejše izvajanje vaj koristni ukrepi za uspešnejšo in učinkovitejšo uporabo obstoječih sredstev za varstvo državljanov ter za preverjanje oz. pravočasno zamenjavo teh sredstev. V zvezi s tem so lahko koristen instrument tudi ustrezni načrti za ukrepanje v primeru nesreče;

14. priznava prizadevanja Komisije za nadaljnje izboljševanje zmogljivosti za odzivanje na nesreče. Ta bi morala potekati v okviru razvoja načeloma preverjenega postopka Skupnosti.

Načela civilne zaščite: solidarnost, subsidiarnost in preprečevanje

ODBOR REGIJ

15. izrecno podpira načeli solidarnosti in medsebojne pomoči v primeru nesreč, izraženi v številnih nadnacionalnih in dvostranskih sporazumih ter dejanskem nujenju pomoči med regijami. Raznovrstno čezmejno sodelovanje med regijami kaže, da ravno regije pomembno prispevajo k hitri pomoči ob nesrečah. To uspešno sodelovanje zajema tudi skupni cilj priprave zemljevidov ogroženosti in ocene možnih nevarnosti. Regije imajo tu ključno vlogo, ker so ob naravnih nesrečah še posebej prizadete, zato so vzpostavile službe za civilno zaščito in zbrale izkušnje, ki jih lahko prenesejo v sosednje tretje države; zlasti regije na skrajnem obrobju so zbrale dragocene izkušnje, ki jih je mogoče prenesti v sosednje regije;

16. poudarja odgovornost držav članic na tem področju in pravne pristojnosti EU v skladu s členom 196 PDEU, ki jo je pred kratkim poudaril tudi Svet za splošne zadeve v sklepih z dne 14. decembra 2010 ⁽²⁾;

17. poudarja, da je treba ciljno pomagati tudi državam članicam in regijam, ki jih vedno znova prizadenejo naravne nesreče, da bodo še bolje razvile sposobnosti za hitro in učinkovito odzivanje v primeru nesreč;

18. meni, da bi morala podpora EU, namenjena odpravi morebitnih pomanjkljivosti na posameznih področjih,

potekati tako, da države članice same lahko pospešujejo vzpostavitev in razvoj zmogljivosti za odzivanje na nesreče na svojem območju v skladu s standardi in zahtevami, ki jih je sprejela EU;

19. poudarja, da PDEU na področju odzivanja na nesreče določa podporno, usklajevalno in dopolnilno vlogo. Zato imajo nadzorni centri za mehanizem civilne zaščite usklajevalno vlogo, medtem ko EU nima pristojnosti niti za vzpostavljane lastnih enot niti za prevzem vodenja enot in drugih sredstev, ki jih zagotavljajo države članice. Vsako načrtovanje in ukrep je treba prilagoditi in izvajati v skladu z zahtevami, ki državam članicam omogočajo upoštevanje načela subsidiarnosti;

20. ugotavlja, da imajo enote in objekti na regionalni in lokalni ravni v državah članicah osrednjo vlogo v strukturi civilne zaščite. Učinkovito in hitro odzivanje na nesreče je najbolj smotno na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Hitro in učinkovito odzivanje na nesreče in čim večja omejitev njihovih posledic sta mogoča le z obsežno mrežo ustreznih preventivnih ukrepov. Zlasti izkušnje z nedavnimi nesrečami (gozdni požari in poplave) kažejo, kako pomembno je hitro in odločno posredovanje pri uspešnem odzivanju na nesreče;

21. meni, da je poleg tega nujno ohraniti intenzivno sodelovanje regij in območij, ki jih ogroža skupna nevarnost. Regije kot organi, ki so na lokalni ravni pristojni in odgovorni za uspešno in učinkovito civilno zaščito, v zvezi s tem znova poudarjajo svojo posebno zavezanost nadnacionalni solidarnosti. Že sedaj obstaja vrsta čezmejnih dogovorov in sporazumov o pomoči, s katerimi so se regije zavezale k medsebojni pomoči in ki tvorijo podlago za uspešno sodelovanje. Regije so že v številnih primerih dokazale, da so sposobne te sporazume izvajati v praksi. Potreba po pripravi zemljevidov ogroženosti in ocene možnih nevarnosti je lahko s praktičnega vidika zelo pomembna;

22. pojasnjuje, da je učinkovito civilno zaščito na vsem območju na lokalni ravni mogoče izvajati predvsem tudi s pomočjo prostovoljcev. Krepitev prostovoljnih struktur je zato učinkovit prispevek k izboljšanju regionalnih zmogljivosti za odzivanje na nesreče. OR poziva Komisijo, naj v prihodnosti močnejše podpre vzpostavitev in razvoj prostovoljnih struktur na področju civilne zaščite v regijah, kjer je to zaželeno. Zlasti evropsko leto prostovoljstva bi morali izkoristiti za to, da se podprejo prizadevanja držav članic za vzpostavitev ustreznih struktur;

23. priznava, da so, zlasti z vidika vse večje nevarnosti naravnih nesreč zaradi podnebnih sprememb, izjemno pomembne tudi dejavnosti, usmerjene v preprečevanje. EU bi morala zato okrepiti tovrstne dejavnosti in zlasti podpreti regije, da sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje nesreč oziroma omejevanje njihovih posledic. Zlasti izkušnje s katastrofalnimi gozdnimi požari v državah južne Evrope so pokazale, kako uspešni in pomembni so lahko preprečevalni ukrepi.

⁽²⁾ Sklepi Sveta za splošne zadeve, 3060. seja z dne 14. decembra 2010.

Načela humanitarne pomoči

ODBOR REGIJ

24. se na podlagi organizacijskih in pravnih sporazumov med regijami (partnericami) zavzema za izkoriščanje učinkov sinergije, ki bodo nastali s predvideno krepitvijo centra za spremljanje in obveščanje kot ustanove za usklajevanje posredovanj služb civilne zaščite in na področju humanitarne pomoči. Vendar je treba paziti, da se ohranijo pravne in strukturne razlike obeh področij;

25. podpira prizadevanja, da se ukrepi humanitarne pomoči tesneje uskladijo z mednarodnimi vladnimi in nevladnimi humanitarnimi organizacijami. S tesnejšim sodelovanjem in z možnostjo uporabe elektronskih podatkovnih baz posameznih strani (regij) bi morali preprečiti podvajanje struktur. To velja zlasti za opremljanje EU z lastnimi skladišči opreme za pomoč. Zlasti pri pomoči v sredstvih je treba iskati tudi sinergije med pomočjo držav članic in humanitarno pomočjo, ki jo financira EU, ter si prizadevati za usklajevanje z ostalimi udeleženiimi stranmi, zlasti regijami, ter tako povečati učinkovitost omenjene pomoči;

26. opozarja, da geostrateški položaj nekaterih regij, npr. najbolj oddaljenih, postavlja te regije v vlogo najpomembnejših evropskih akterjev na področju človekoljubne pomoči v izrednih razmerah zunaj EU, kar se je pokazalo pri nedavnih posredovanjih, npr. na Haitiju;

27. meni, da je osrednja naloga, da se v prihodnosti poveča prepoznavnost uspehov na področju odzivanja na nesreče in nudenja humanitarne pomoči. Namen tega ni le obveščati evropske državljane o odzivu EU na nesreče in politično krepiti Skupnost kot odgovorno in zanesljivo mednarodno partnerico, temveč je to tudi dodatna motivacija za angažiranost številnih prostovoljcev, zaradi katerih so ta posredovanja sploh mogoča. Razvoj skupne strategije komuniciranja, ki jo podpirajo računalniška orodja in spletne strani (podatkovne baze zmogljivosti in virov), je pomemben element za izboljšanje prepoznavnosti. Ta strategija bi morala vsebovati tudi ustrezen prikaz zmogljivosti obstoječih mehanizmov in struktur pomoči;

28. opozarja na izkušnje s sedanjimi mednarodnimi reševalnimi akcijami, ki so pokazale, da je pomemben dejavnik za uspešno pomoč hitra in z upravnimi postopki neobremenjena razpoložljivost prevoznih zmogljivosti. V zvezi z optimizacijo mednarodnih akcij nudenja pomoči OR zato izrecno pozdravlja predlog za krepitev sofinanciranja stroškov prevoza. V zvezi s tem bi bilo treba tudi preveriti, kako je mogoče izboljšati razpoložljivost in posredovanje ustreznih prevoznih zmogljivosti. Treba je najti načine, da bi lahko dobavitelji pomoči tudi brez dodatnega prevzema prevoznih stroškov hitro in nebirokratsko nudili pomoč v prizadetih regijah. Cilj mora biti, da se tisti, ki že zagotavlja potrebna sredstva, čim bolj razbremenijo prevoznih stroškov;

29. poziva k nadaljnjemu ciljno usmerjenemu spodbujanju uspešnega medregionalnega sodelovanja in njegovi podpori, zlasti tudi na področju nacionalnih ukrepov preprečevanja v posamezni državi; poudarja, da se je pobuda INTERREG ravno v čezmejnem okviru izkazala za izredno učinkovito pri izmenjavi preizkušenih in preverjenih praks na področju preprečevanja naravnih nesreč. Z ustanavljanjem evropskih združenj za teritorialno sodelovanje (EZTS) se lahko še izboljša izvajanje ukrepov za preprečevanje nesreč s pomočjo skupnih podatkovnih baz, vaj, ocene tveganja, sistemov zgodnjega opozarjanja, prenosa tehnologije in izmenjave strokovnjakov;

30. pozitivno ocenjuje željo Komisije, da se čim bolj učinkovito uporabijo obstoječa sredstva in da se ne ustvarjajo dodatna finančna in upravna bremena. To je zlasti pomembno za lokalne in regionalne oblasti, ki imajo sicer veliko znanja na področju preprečevanja nesreč in odzivanja nanje, vendar pa imajo le omejen proračun. To velja zlasti tudi za področje nudenja humanitarne pomoči, za katero lokalna in regionalna raven nimata na razpolago posebnih sredstev, saj to ne sodi med njune prvotne naloge.

Krepitev in način delovanja centra za spremljanje in informiranje

ODBOR REGIJ

31. pozdravlja nameravano krepitev centra za spremljanje in obveščanje kot organa za usklajevanje posredovanj tako za reševanje ob nesrečah na območju Skupnosti kot tudi za humanitarne akcije zunaj EU, zlasti v državah, ki jih katastrofe najbolj ogrožajo in imajo najnižji indeks človekovega razvoja Združenih Narodov. Vendar pa je treba upoštevati, da v zvezi s tem ni predviden prevzem operativnih nalog. Operativno pristojnost morajo imeti tudi v prihodnje osebe, ki nudijo pomoč in so najbolj primerne za izvajanje te pristojnosti.

Sklepne ugotovitve

ODBOR REGIJ

32. podpira načela solidarnosti, sodelovanja, usklajevanja in podpore med državami članicami, regijami in lokalnimi oblastmi EU na področju civilne zaščite⁽³⁾ in se strinja s Komisijo, da je za doseganje cilja bolje povezanih zmogljivosti EU za odzivanje na nesreče potrebna večja skladnost, učinkovitost in prepoznavnost;

33. vendar hkrati opozarja, da je civilna zaščita v prvi vrsti naloga držav članic ter njihove regionalne in lokalne ravni, katerih pristojnosti je treba spoštovati;

34. zato ob upoštevanju pristojnosti EU iz točke f) drugega stavka člena 6 v povezavi s členom 2(5) PDEU in člena 196 PDEU pozdravlja odločitev Komisije, da ne bo zahtevala ustanovitve evropske enote za civilno zaščito;

⁽³⁾ Glej Cdr 116/2006 fin.

35. podpira prizadevanja Komisije za razvoj skupnega celostnega pristopa za urejanje področij preprečevanja nesreč, odzivanja nanje in odpravljanje njihovih posledic v skladu s pogodbama.

V Bruslju, 11. maja 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Skupna kmetijska politika proti letu 2020: Odziv na prihodnje izzive, povezane s hrano, naravnimi viri in ozemljem

(2011/C 192/05)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da morajo biti neposredna plačila še naprej temelj za stabilizacijo dohodkov kmetov kot plačilo za zagotavljanje javnih dobrin in nadomestilo za višje proizvodne standarde v EU, a pod pogojem, da nevezanost ne bo ogrozila proizvodnje na območjih s stalnimi naravnimi ovirami;
- poudarja, da se SKP v marsičem dotika kohezijske politike. Teritorialne cilje teh politik je treba zlasti na ravni EU usklajevati bolj kot doslej;
- ponovno poudarja svojo podporo predlogu, da bi opredelili skupni strateški okvir za strukturne sklade in druge sklade za teritorialni razvoj, kot sta EKSRR in ESR;
- je zaskrbljen zaradi prvih smernic, ki jih je Evropska komisija predstavila v zvezi z regulacijo kmetijskih trgov po letu 2013, in meni, da je prihodnost skupne kmetijske mogoča le z ohranitvijo javne regulacije trgov, ki omogoča ukrepanje proti nihanju cen in zagotovitev stabilnih cen za proizvajalce in potrošnike;
- ugotavlja, da prihodnosti SKP ni mogoče obravnavati neodvisno od prihodnosti evropske trgovinske politike. Če želi EU prispevati k prehranski varnosti v svetu, morata trgovinska politika EU in svetovna trgovinska politika tudi v okviru STO zagotoviti, da bo kmetijstvo v EU lahko proizvajalo pod poštenimi pogoji;
- opozarja na posebno subsidiarno odgovornost pri oblikovanju prihodnje kohezijske in kmetijske politike. Lokalne in regionalne oblasti je treba bolj kot doslej vključiti v sprejemanje odločitev o obliki novih stebrov prihodnje SKP, ne da bi pri tem postavili pod vprašaj pristop Skupnosti k tem politikam in dodano vrednost skupne politike. Vzpostavitev okvira upravljanja na več ravneh je nujna, če želimo ohraniti pristop Skupnosti v okviru SKP, okrepiti lokalno odgovornost za SKP in izboljšati njeno sprejemanje v družbi;
- poudarja, da bo cilje skupne kmetijske politike mogoče uresničiti le, če bo tudi po letu 2014 na voljo dovolj finančnih sredstev.

Poročevalec

Luis DURNWALDER (IT/EPP), predsednik avtonomne pokrajine Bolzano

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Skupna kmetijska politika proti letu 2020: odziv na prihodnje izzive, povezane s hrano, naravnimi viri in ozemljem

COM(2010) 672 konč.

I. SPLOŠNE UGOTOVITVE

ODBOR REGIJ

ugotavlja naslednje:

1. Kmetijstvo ima velik pomen za razvoj podeželskih območij v Evropi, saj zaposluje skoraj 30 milijonov ljudi. Podeželska območja predstavljajo 90-odstotni delež ozemelj Evropske unije, 60 % Evropejcev pa živi na podeželju.

2. Kmetijstvo omogoča oskrbo Evropejcev s hrano, pomaga ustvarjati gospodarske krogotoke in delovna mesta, prav tako pa ustvarja visokokakovostne življenjske prostore, prispeva k hidrološkim značilnostim ozemlja ter ohranja kulturne krajine in tradicijo. Brez kmetijstva si ni mogoče predstavljati večnamenskega in trajnostnega razvoja podeželja.

3. Zato je skupna kmetijska politika (SKP) ena osrednjih nalog Evropske gospodarske skupnosti že od njene ustanovitve. SKP je dokaz, da ima politika Skupnosti veliko dodano vrednost za evropsko družbo, pri čemer je cilje strategije Evropa 2020 mogoče spodbujati prek teritorialnih paktov.

4. SKP je bila in je uspešna tudi zato, ker se je skozi desetletja obstoja vedno znova spoprijemala z novimi izzivi v Evropi in svetu ter se jim prilagajala.

5. Zaradi gospodarskih pogojev, nihanja cen, nižjih prihodkov kmetov, rastočega povpraševanja po živilih in kmetijskih surovinah v svetu ter zahtev po trajnosti in okolju prijaznejših proizvodnih metodah, zlasti zahtev po poostritvi varstva podnebja in zaščite pred negativnimi posledicami podnebnih sprememb v kmetijstvu, pa tudi po boljšem počutju živali in dobrem varstvu potrošnikov z vidika prehranske varnosti ter zagotovljene oskrbe v kmetijstvu, je zdaj potrebno preoblikovanje SKP za obdobje po letu 2013.

6. Odbor regij je že na 85. plenarnem zasedanju 9. in 10. junija 2010 sprejel mnenje na lastno pobudo o prihodnosti SKP po letu 2013, v katerem je zapisal, da mora SKP:

— ostati skupna politika;

— Evropejcem zagotavljati prehrambno neodvisnost in varnost;

— kmetom zagotavljati stabilne prihodke;

— koristiti celotni proizvodnji, spodbujati spremembe načinov kmetovanja ter podpirati zaposlovanje in trajnostno rabo zemljišč;

— podpirati načine proizvodnje, ki so prijazni do okolja in naravnih virov ter ohranjajo krajine in biotsko raznovrstnost;

— upoštevati naravne in geografske ovire (gorska območja, otoke, redko poseljena območja in območja na skrajnem obrobju);

— biti osredotočena na kmetijstvo in prehrano;

— prispevati k razvoju in poenostavitvi nekaterih načinov izvajanja in upravljanja prvega in drugega stebra SKP, in sicer s povečanjem in izboljšanjem vključevanja lokalnih oblasti;

— imeti ustrezen proračun, ki bo upošteval prihodnje izzive in probleme.

7. Odbor regij je 27. januarja 2011 sprejel predhodno mnenje o lokalnih prehranskih sistemih, v katerem je poudaril pomen večplastnega evropskega kmetijstva ter dodano vrednost lokalnega trženja za okoljske, socialne in gospodarske potrebe.

8. Glede na delo OR v zvezi z reformo SKP in kot odziv na sporočilo, objavljeno novembra 2010, Odbor regij z zadovoljstvom ugotavlja, da je Komisija v tem sporočilu povzela številne točke iz zgoraj omenjenega mnenja OR, in poudarja, da imajo te točke veljavnost in jih je treba pri reformi upoštevati.

9. Odbor regij posebej poudarja pomen SKP, zlasti njenega drugega stebra, za splošni razvoj podeželskih območij v Evropi. SKP se v marsičem dotika kohezijske politike, zato teh dveh področij politike ni mogoče obravnavati ločeno, četudi sta samostojni in vsako posebej nujni. Teritorialne cilje teh politik je treba zlasti na ravni EU usklajevati bolj kot doslej. Odbor poudarja, da mora tretja os drugega stebra imeti zadostna sredstva za izboljšanje kakovosti življenja in spodbujanje diverzifikacije podeželskega gospodarstva.

10. Odbor regij opozarja na posebno subsidiarno odgovornost pri oblikovanju prihodnje kohezijske in kmetijske politike. Lokalne in regionalne oblasti je treba bolj kot doslej vključiti v sprejemanje odločitev o obliki novih stebrov prihodnje SKP, ne da bi pri tem postavili pod vprašaj pristop Skupnosti k tem politikam in dodano vrednost skupne politike. Vzpostavitev okvira upravljanja na več ravneh (na ravni držav članic, regij in občin) je nujna, če želimo ohraniti pristop Skupnosti v okviru SKP, okrepiti lokalno odgovornost za SKP in izboljšati njeno sprejemanje v družbi. Hkrati pa je treba preprečiti, da bi to načelo subsidiarnosti vodilo v nepotrebno pomnožitev ravni načrtovanja in s tem v nesprejemljive upravne obremenitve.

Izzivi SKP

OR ugotavlja tudi naslednje:

11. Povpraševanje po hrani bo v prihodnosti po vsem svetu naraščalo. Vzrok za to je rast svetovnega prebivalstva, ki jo je moč pričakovati, in tudi povečanje kupne moči ter s tem povezano spreminjanje prehranjevalnih navad v številnih razvijajočih se državah. SKP, katere naloga je predvsem prehraniti ljudi v Evropi in pomagati doseči prehransko ravnovesje, lahko prispeva in mora prispevati k zadovoljevanju tega rastočega svetovnega povpraševanja. Poleg tega kmetijstvo pomembno prispeva k zagotavljanju javnih dobrin, kar bi lahko pomenilo tudi oskrbo z energijo iz obnovljivih surovin, ki ne konkurirajo neposredno proizvodnji živil, in ohranjanju dinamičnosti podeželskih območij.

12. Ob upoštevanju navedenega prihodnosti SKP ni mogoče obravnavati neodvisno od prihodnosti evropske trgovinske politike. Če želi EU prispevati k prehranski varnosti v svetu, morata trgovinska politika EU in svetovna trgovinska politika tudi v okviru STO zagotoviti, da bo kmetijstvo v EU lahko proizvajalo pod poštenimi pogoji. Če morajo kmetje izpolnjevati zahteve, ki presegajo mednarodni standard in povzročajo dodatne stroške, je treba te stroške upoštevati v uvoznem režimu v okviru mednarodnih trgovinskih sporazumov.

13. Kmetijska dejavnost je prav posebej povezana z okoljem, zato trajnostna raba naravnih virov ni le upravičena skrb družbe, temveč je bistvenega pomena tudi za kmete in ohranjanje proizvodnega potenciala kmetij. Kmetijstvo bi torej moralo biti v pomoč tudi pri soočanju s podnebnimi spremembami, zmanjšanjem rodovitnosti zemlje, pomanjkanjem in onesnaženostjo vode, izgubo habitatov ter zmanjšanjem biotske raznovrstnosti, SKP pa mora podpreti rešitve za te bližajoče se probleme.

14. Pri tem je treba predvsem poudariti vlogo kmetijstva v boju proti podnebnim spremembam. Kmetje so vložili že veliko truda v znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Poleg tega si je treba odločno prizadevati za razvoj strategij prilagajanja, da bo lahko kmetijstvo tudi v prihodnosti zagotavljalo zgoraj omenjeno vlogo. Vendar je treba tudi poudariti vlogo, ki jo lahko imajo tla pri sequestraciji CO₂, pri čemer je hkrati mogoče izboljšati njihovo proizvodno zmogljivost, tako da se povečata vsebnost organskega materiala in učinek ponora ogljika, ki ga imajo nasadi dreve. Kmetijstvo je eden ključnih sektorjev za reševanje problema. Prispeva k trajnostni oskrbi z energijo in razvoju manj škodljivih kemikalij na podlagi obnovljivih surovin. Posebno vlogo imajo tudi regionalne in lokalne oblasti, ki podpirajo inovativne energetske rešitve, ki temeljijo tudi na uporabi biomase. Najpomembnejši trajnostni vir energije je les, zato je treba v okviru razvoja podeželja tudi v prihodnje krepiti tako gozdarstvo v regijah, v katerih gozdovi pomembno pripomorejo k varnostnim ukrepom, protiterozijskim ukrepom in turistični privlačnosti, kot tudi uporabo lesnih odpadkov pri obrezovanju.

15. Odbor regij podpira stališče Komisije, da naj kmetijska politika še naprej temelji na dveh med seboj usklajenih stebrih, pri čemer bi se ohranila dosedanja usmeritev stebrov. Kljub temu poudarja, da je pomembno jasneje opredeliti cilje posameznih stebrov.

16. Neposredna plačila iz prvega stebra zavarujejo dohodke kmetov, nagrajujejo kmete za zagotavljanje javnih dobrin, kot so varstvo krajine, varstvo okolja in varnost hrane, ki se jim evropski državljani dandanes nočejo več odpovedati, ter poskušajo izravnati njihov zaostanek za konkurenti na svetovnem trgu zaradi izpolnjevanja višjih standardov, ki veljajo v EU, in blažijo posledice tržnih nihanj.

17. Drugi steber spodbuja razvoj podeželskih območij, zato ga je treba prilagoditi posebnim potrebam regij in oblikovati v sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi oblastmi, saj si v okviru sofinanciranja delijo finančno odgovornost pri oblikovanju drugega stebra.

18. Odbor regij poudarja, da bo cilje skupne kmetijske politike mogoče uresničiti le, če bo tudi po letu 2014 na voljo dovolj finančnih sredstev.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

Neposredna plačila

ODBOR REGIJ

19. poudarja, da morajo biti neposredna plačila še naprej temelj za stabilizacijo dohodkov kmetov kot plačilo za zagotavljanje javnih dobrin in nadomestilo za višje proizvodne standarde v EU, a pod pogojem, da nevezanost ne bo ogrozila proizvodnje na območjih s stalnimi naravnimi ovirami;

20. podpira zahtevo, da mora biti porazdelitev neposrednih plačil v prihodnosti pravičnejša, saj sedanj sistem neposrednih plačil, ki temelji na količinah, proizvedenih v preteklosti, izkriplja konkurenco znotraj EU in ga je treba zamenjati s sistemom, v katerem bodo vse oblike kmetovanja v Evropski uniji obravnavane enakovredno;

21. meni, da je treba za odpravljanje tržnih neravnovesij znotraj EU dodatno uskladiti enotna plačila kmetijam v Evropi. Pri tem pa poudarja, da je treba pri porazdelitvi sredstev posameznim državam članicam upoštevati oba stebra;

22. se zavzema za nadaljevanje modela nevezanih enotnih plačil kmetijam in podpira predloge Komisije za čim prejšnji konec zgodovinskih in individualnih plačil kmetijam. Zato podpira prehod na plačila na regionalni osnovi;

23. poudarja, da je treba v okviru tega postopnega prehoda odpraviti neenako porazdelitev enotnih plačil kmetijam znotraj držav članic, ki je s seboj prinesla model zgodovinske porazdelitve, saj je v nasprotju s pravili o nevezanih plačilih ter je povzročila in še povzroča nesprejemljiva tržna neravnovesja znotraj držav članic, vendar poudarja, da je treba uvesti prehodno obdobje, ki bi kmetijam omogočilo prilagajanje na novo shemo pomoči;

24. podpira predlog Komisije o uvedbi zgornje meje enotnih plačil kmetijam. Poudarja, da je treba pri tem upoštevati različne vrste kmetij in kmetijskih združenj, prispevek kmetij k zaposlovanju in v primeru pravnih oseb tudi število članov ter paziti, da to ne bi oviralo pravočasne strukturne prilagoditve kmetijstva v Evropski uniji;

25. opozarja na ugotovitev Komisije, da je treba za območja s posebnimi problemi in za oblike kmetijstva, ki so še posebej pomembne za nadaljnji obstoj kmetijstva na teh območjih, tudi

v prihodnje predvideti vezana plačila. V zvezi s tem je treba izpostaviti pomen pašne živine za gorska, arktična, otoška in redko poseljena območja, vse proizvodne sisteme, ki zaradi podnebja in težavnega terena potrebujejo posebno pomoč, in zlasti za ohranitev mlečne industrije na teh območjih tudi po izteku sistema mlečnih kvot. Brez delujoče mlečne industrije ne bo mogoče ohraniti kmetijskih zemljišč, še posebej travnikov, pašnikov na gorskih in sredogorskih območjih ter sredozemskih gozdnih pašnikov. Nasadi oljk z majhnim pridelkom so bistvenega pomena tako za gorska območja kot za druga območja, na katerih je kmetovanje omejeno zaradi podnebnih pogojev. Poleg tega je za ohranitev evropskih ekosistemov pašnikov in kmetovanja v posebnih regijah pomembno tudi, da se ohranijo sektorji proizvodnje govejega, telečjega, ovčjega in kozjega mesa. Z izgubo teh kmetijskih površin bi izginila edinstvena kulturna krajina teh območij. Poleg tega govedoreja zagotavlja izkoriščenost zemljišč z mejno donosnostjo v primestnih območjih. To je pomembno za ohranjanje odprtih površin (npr. kot poplavnih ravníc), obenem pa omogoča določeno gospodarsko izrabo. Brez vezane pomoči je ogroženo preživetje sektorja, zaradi česar ne bo več mogel opravljati svoje vloge;

26. meni, da je vezana plačila, ki jih STO dovoljuje, treba popolnoma izkoristiti;

27. se strinja s priporočilom Komisije, da se zviša enotno plačilo kmetijam na prikrajsanih območjih in s tem izravnajo njihovi dodatni proizvodni stroški ter spodbuja kmetijstvo v celotni Evropi. Poudarja, da je takšno zvišanje upravičeno in nujno za zagotovitev pravične dohodkovne podpore kmetom v vseh evropskih regijah;

28. poudarja, da SKP in kmetje pri aktivnem spoprijemanju z novimi okoljskimi izzivi ne bi smeli biti prepuščeni samim sebi, zlasti če ni povečanja sredstev, predvidenih v ta namen;

29. opozarja, da morajo kmetijski okoljski programi v drugem stebru prispevati k cilju okolju prijaznejšega kmetijstva. V zvezi s tem je treba omeniti, da nekatere države članice uporabljajo manj kot 10 % skupnega proračuna v drugem stebru, zato kmetom nudijo le malo kmetijskih okoljskih programov. Predlaga torej zahtevo, da v prihodnje vse države članice uporabijo vsaj 10 % skupnega proračuna za kmetijske okoljske programe v drugem stebru in da se sme za to uporabiti zmanjšano sofinanciranje vsaj v višini 10 %;

30. meni, da bi bilo treba v okviru skupne kmetijske politike več podpore nameniti ekološki in integrirani pridelavi, saj je sta del politike trajnostnega razvoja;

31. meni, da je treba zaradi hitro starajočih se aktivnih kmetov v EU nujno predvideti dodatne ukrepe za mlade kmete. Izkazalo se je, da podpora mladim kmetom, doslej ponujena v drugem stebru, ne zadostuje za zaustavitev naraščajočega staranja aktivnih kmetov. Danes je v EU le še 7 % kmetov mlajših od 35 let, tretjina pa jih je starejša od 65 let. Zato je treba ugotoviti, ali je mogoče predvideti zvišanje neposrednih plačil v prvem stebru za mlade kmete, s čimer bi mlade dodatno spodbudili, da se zaposlijo v kmetijstvu;

32. opozarja, da mlajše generacije za zagon kmetij na podeželju potrebujejo ustrezne javne storitve. Kmetijsko zmogljivost podeželja je mogoče ohraniti s spodbujanjem mladih k privzemanju inovativnih in okolju prijaznih proizvodnih metod ter z nudenjem novih alternativnih gospodarskih priložnosti;

33. podpira predlog Komisije, da se za male kmete uvede poenostavljena in specifična podporna ureditev, s čimer bi se ohranilo malo kmetijstvo in bi se jim omogočila dodelitev dodatne podpore, zlasti na prikrajšanih območjih, in zmanjšala birokracija. Pri tem poudarja, da 82 % kmetov v Evropi prejema podporo, nižjo od 5 000 EUR, zato bi zmanjšanje birokracije za male kmete prineslo znatno upravno razbremenitev in med kmeti povečalo sprejemanje SKP;

34. opozarja, da je treba navzkrižno skladnost ter integrirani upravni in nadzorni sistem (IACS) poenostaviti, ne da bi pri tem ogrozili funkcionalnost tega sistema. Izhodišči za to sta uvedba enotno veljavnih ključnih meril v EU za nadzor navzkrižne skladnosti na terenu ter polovično zmanjšanje stopnje pregledov navzkrižne skladnosti in IACS, s čimer bi poenotili zahteve in nadzor v različnih evropskih regijah, pod pogojem, da imajo države članice delujoč sistem in uporabljajo izvedljiv tolerančni prag;

35. se strinja s Komisijo, da bi bilo treba plačila omejiti le na aktivne kmete, pri čemer ne smejo biti prikrajšane osebe, za katere je kmetijstvo dodatna dejavnost, saj imajo te zlasti na prikrajšanih območjih pomembno vlogo pri ohranjanju kmetijstva, vendar predlaga, da Komisija oblikuje osnovne opredelitve pojmov „aktivni kmet“ in „kmetijsko zemljišče“, ki ju je mogoče dopolniti na ravni držav članic oz. regij;

36. meni, da je na področjih, ki so doslej imela lastno tržno ureditev in v katerih se zato sistem nevezanih enotnih plačil kmetijam ni uporabljal ali se je uporabljal le delno, na primer v pridelavi sadja in zelenjave, vina ali sladkorja, treba ohraniti to posebno tržno ureditev.

Tržni ukrepi

ODBOR REGIJ

37. je zaskrbljen zaradi prvih smernic, ki jih je Evropska komisija predstavila v zvezi z regulacijo kmetijskih trgov po letu 2013, in meni, da je prihodnost skupne kmetijske mogoča le z ohranitvijo javne regulacije trgov, ki omogoča ukrepanje proti nihanju cen in zagotovitev stabilnih cen za proizvajalce in potrošnike;

38. opozarja, da mora „preferenca Skupnosti“ ostati pomembno načelo SKP, saj bistveno pripomore k ohranitvi neodvisnosti preskrbe s hrano v Evropi;

39. meni, da so se še obstoječi tržni instrumenti, kot so intervencije, zasebno in javno skladiščenje ter izvozne subvencije, omejene na občutljive proizvode, izkazali za nujne, zato jih je treba z ustrezno proračunsko postavko ohraniti kot varnostno mrežo;

40. poudarja, da je nevezanost plačil vodila v močnejšo tržno usmerjenost evropskega kmetijstva, vendar je to povzročilo veliko nihanje cen, ki ogroža obstoj kmetij;

41. opozarja, da morajo biti tržni instrumenti po eni strani zasnovani tako, da zagotavljajo preskrbo kmetijskih trgov, ščitijo kmete pred nenadnimi padci cen in s tem povezanimi izgubami dohodka ter omejijo nestanovitnost potrošniških cen živil;

42. meni, da je te instrumente vsekakor treba izboljšati. Pri tem je treba razmisliti o razširitvi seznama proizvodov, za katere je določeno časovno omejeno skladiščenje, o podaljšanju obdobja ukrepov in izvajanju ukrepov začasnega opuščanja proizvodnje. Prav tako je treba z ustreznimi sredstvi preprečevati zlorabe v trgovini s kmetijskimi proizvodi, ne da bi pri tem ovirali delovanje trgov. Tako bi preprečili nestanovitnost trgov zaradi kmetijskih in zdravstvenih kriz;

43. opozarja, da udeležba kmetov pri dodani vrednosti, ki se ustvari v celotni verigi preskrbe s hrano, nenehno upada in da je treba razviti tržne instrumente, ki bodo to ustavili. V zvezi s tem poziva Komisijo, da na vseh proizvodnih področjih oblikuje okvirne določbe za združenja proizvajalcev in panožna združenja ter s tem okrepi položaj kmetov v celotni verigi preskrbe s hrano. Še posebej je treba podpreti povezovanje in skupno trženje proizvajalcev v mlečni industriji na območjih z naravnimi omejitvami ali drugih območjih z občutljivimi proizvodnimi strukturami in sistemi, da se ublažijo posledice ukinitve mlečnih kvot in prepreči selitev proizvodnje;

44. poziva Evropsko komisijo, naj preuči vpliv malo-prodajnih posrednikov na proizvajalce prehrane, distributerje, dobavitelje, potrošnike in širše okolje;

45. meni, da je treba spremeniti predpise Unije na področju konkurence in tako omogočiti resnično ravnovesje v prehranbeni verigi;

46. meni, da je treba poleg instrumentov za javno upravljanje trgov razviti vzajemne zavarovalniške sisteme zasebnega gospodarstva, kot je paketno zavarovanje kmetijskih pridelkov, in da je treba na tem področju ustvariti možnosti za države članice, da podprejo združevanje in sodelovanje kmetov za vzajemno zaščito ali z drugimi člani v verigi preskrbe s hrano, kar bi vodilo v upravno razbremenitev;

47. poudarja, da si je EU v preteklih letih močno prizadevala za iztek izvoznih subvencij. Vendar opozarja, da mora biti popolna opustitev tega tržnega instrumenta odvisna tudi od pripravljenosti tretjih držav, da se v okviru STO popolnoma odpovejo temu instrumentu v mednarodni trgovini; v tem primeru bodo potrebni instrumenti za podporo izvozu, ki bodo skladni s pravili STO;

48. poziva Komisijo, da natančno preuči posledice izteka obstoječih sistemov kvot in pripravi ukrepe, ki bodo zavarovali proizvodne in predelovalne sisteme;

49. poziva Komisijo, naj za možnosti za prihodnjo ureditev sektorja sladkorja in izoglukeze predvidi usmeritev, ki bo zagotavljala evropsko proizvodnjo sladkorne pese in dohodke za pridelovalce, tako da bo mogoče ohraniti to kulturo in obstoječe obrate za predelavo;

50. v zvezi s tem poziva Komisijo, da okrepi svoja prizadevanja v raziskavah in razvoju na področju inovacij ter pri pospeševanju prodaje, zato izraža prošnjo, naj prihodnji evropski programi za raziskave in razvoj vedno upoštevajo raziskave, povezane s prehrano;

51. poziva Komisijo, da v okviru trgovinske politike, še posebej v dvostranskih sporazumih, odločno zastopa tudi interese evropskega kmetijstva in upošteva posledice trgovinske politike na SKP, zlasti dvostranskih sporazumov in sporazumov v okviru STO; za zagotovitev evropskih standardov trajnosti na svetovni ravni pa so pogajanja v okviru STO bistvenega pomena;

52. pri tem opozarja na pravico potrošnikov, da tudi za uvožena živila zahtevajo visoke standarde kmetijstva v EU, ki veljajo za socialne pravice, varnost hrane, varstvo okolja, kakovost in dobro počutje živali. To je treba odločno podpirati v mednarodnih in dvostranskih trgovinskih pogajanjih.

Razvoj podeželja

ODBOR REGIJ

53. ugotavlja, da številna podeželska območja Evrope kljub prizadevanjem EU na področju SKP in kohezijske politike trpijo zaradi upadanja števila prebivalcev in nazadovanja ter da je stopnja razvoja teh območij pod povprečjem Skupnosti in daleč pod stopnjo večine mestnih območij;

54. opozarja na posebno vlogo kmetov na primestnih območjih, kjer so lahko pritiski na podeželske in kmetijske vire precejšnji, ter poudarja, da je treba ohraniti proizvodnjo hrane in javnih dobrin blizu mestnih območij;

55. zato poudarja pomen drugega stebra kmetijske politike za splošni razvoj podeželskih, tudi primestnih, območij v Evropi;

56. izpostavlja pomen drugega stebra SKP za posodobitev kmetijstva, ohranitev in izboljšanje kmetijske strukture ter predvsem za ohranitev podeželja in njegovega prebivalstva ter izboljšanje njunih družbenogospodarskih razmer; zato je potrebna politika razvoja podeželja, ki bo upoštevala konkurenčnost kmetijstva in del te politike posvetila ukrepom glede strukture in infrastrukture v kmetijstvu in kmetijsko-živilski industriji;

57. opozarja, da lahko razvoj podeželja pomembno prispeva k uresničevanju ciljev, ki si jih je EU zastavila v strategiji Evropa 2020; vendar je treba dobro razumeti in jasno razmejiti naloge tematskih ukrepov EU in usmerjenost njihovega financiranja (tj. podnebje in energija) ter področja, ki se financirajo iz sredstev SKP (ali regionalnih skladov);

58. ugotavlja, da ukrepi za razvoj podeželja spadajo v drugi steber SKP in so s tem kmetijski ukrepi, vendar se v marsičem dotikajo kohezijske politike. Zato je treba pri načrtovanju uskladiti cilje drugega stebra kmetijske politike in kohezijske politike, da bi se v celoti izognili podvajanju ali „sivim lisam“, izkoristili sinergije ter kmetijstvo znova umestili v središče politike razvoja podeželja. V zvezi s tem predlaga, da se uskladijo predpisi, ki urejajo različne evropske sklade;

59. ponovno poudarja svojo podporo predlogu, da bi opredelili skupni strateški okvir za strukturne sklade in druge sklade za teritorialni razvoj, kot sta EKSRP in ESR;

60. poziva, da se pri oblikovanju drugega stebra kmetijske politike posebej upošteva subsidiarna odgovornost regij, in sicer tako, da bo načrtovanje potekalo v skladu z resničnim pristopom upravljanja na več ravneh, ki spoštuje poseben pomen in kompetentnost regij pri prilagajanju ukrepov svojim posebnim potrebam. Pri tem opozarja na pristop subsidiarnosti v drugem stebru, v skladu s katerim države članice oziroma regije na lastno odgovornost in glede na regionalne danosti izberejo, katere ukrepe bodo izvajale;

61. zato meni, da bi bilo treba izvajanje politike razvoja podeželja, ki temelji na pristopu od spodaj navzgor, zagotoviti predvsem z močnimi partnerstvi za lokalni razvoj;

62. meni, da je treba zaradi hitro starajočih se aktivnih kmetov v Evropi nujno predvideti ukrepe za pritegnitev mladih kmetov, da bi kmetijstvo pridobilo sveže moči, in dopolniti podporo mladim kmetom, ki je bila doslej ponujena v drugem stebru;

63. zahteva, da se določijo posebni ukrepi za izvedbo predlogov iz „svežnja kakovosti“, kot so spodbujanje modernizacije kmetij, ki proizvajajo kakovostne proizvode, in pomoč kampanjam obveščanja potrošnikov;

64. meni, da sistem svetovanja ne sme zajemati le navzkrižne skladnosti, marveč ga je treba razširiti na vsa pomembna področja svetovanja (proizvodne tehnike, podjetništvo, preraščevanje novih izzivov, uvajanje inovacij, vprašanja v zvezi z ravnanjem z okoljem, ukrepi za ublažitev posledic podnebnih sprememb itd.) in v okviru drugega stebra ustvariti ustrezne ukrepe za spodbujanje svetovanja. Pri tem se je treba osredotočiti na zahteve pooblaščenih svetovalnih služb. Cilj mora biti, da bo vsem kmetom v EU omogočen dostop do kompetentnih svetovalnih služb, ne glede na to, ali te storitve ponuja država, javna organizacija ali zasebno podjetje;

65. opozarja na poseben pomen diverzifikacije za male kmetije in kmetije na prikrajšanih območjih ali najsevernejših regijah z zelo nizko gostoto prebivalstva ter otoških, čezmejnih in gorskih regijah ter poziva k uvedbi spodbudnih ukrepov, ki bi to upoštevali;

66. poudarja pomen ponudbe visokokakovostnih ukrepov za razvoj kvalifikacij v kmetijstvu, še posebej v obdobju po

poklicnem usposabljanju. Hitre spremembe v kmetijstvu in prehranski industriji ter v vseh povezanih sektorjih zahtevajo vseživljenjsko učenje;

67. podpira prizadevanja Komisije, da spodbudi sodelovanje kmetov v okviru drugega stebra kmetijske politike, še posebej pri skupni uporabi obratnih sredstev za trženje proizvodov v okviru skupne organizacije dela ali skupnih prizadevanj v živinoreji, ter s tem izboljša konkurenčnost malih kmetij;

68. poudarja poseben pomen drugega stebra SKP za kmetije v prikrajšanih regijah in zato podpira predlog Komisije, da se nadomestila tudi v prihodnje ponujajo v okviru načrtov za razvoj podeželja. Pri tem predlaga ohranitev sedanjega manevrskega prostora in dvig sedanje zgornje meje, da se bo mogoče prilagoditi potrebam na gorskih območjih, ki imajo še posebej velike strukturne težave, in na primestnih območjih, kjer prihaja do močne urbanizacije podeželja. Predlaga tudi, da se pri pregledu politike kakovosti Evropske unije najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva ter otoške, čezmejne in gorske regije podprejo s posebnim svežnjem ukrepov, kot so prispevki za stroške zbiranja, posebni ukrepi za planine in premija za biotsko raznovrstnost ter upoštevanje hribovskih proizvodov;

69. poudarja, da mora izboljšanje konkurenčnosti v mnogih regijah nujno spremljati izboljšanje kmetijske infrastrukture; poleg tega opozarja, da so inovacije neizogiben pogoj za prilagoditev podnebnim spremembam, izboljšanje učinkovite rabe virov in optimizacijo operativnega upravljanja, zato jih je treba bolj spodbujati;

70. opozarja, da Komisija načrtuje novo enotno določitev prikrajšanih vmesnih območij v vsej EU, in izraža zaskrbljenost zaradi izvajanja tega pregleda. Meni, da morajo biti načrtovana nova merila zanesljiva, državam članicam in regijam pa morata biti zagotovljeni zadostna subsidiarnost in prilagodljivost. Poudarja, da je novo določitev vsekakor treba ublažiti z ustreznim prehodnim obdobjem;

71. poudarja, da je treba glede na izzive podnebnih sprememb in potrebo po trajnostnem razvoju podeželja okrepiti in olajšati podporo ukrepom za trajnostno uporabo vode v kmetijstvu, kot je zmanjšanje njene porabe in onesnaženosti, pa tudi ukrepom za ohranjanje ravni podtalnice (na primer z ohranjanjem teras na otokih in v gorskem svetu ter povečanje rodovitnosti zemlje) ter za preprečitev in odpravo škode, ki so jo podnebne katastrofe povzročile kmetijski infrastrukturi;

72. poudarja pomen kmetijskih okoljskih programov in zahteva, da vse države članice v prihodnosti vsaj 10 % kmetijskega proračuna, ki jim je na voljo, namenijo kmetijskim okoljskim programom in tako aktivno pripomorejo k trajnosti kmetijstva ter k priznavanju kmetijskih sistemov z visoko naravno vrednostjo, ki omogočajo ohranjanje in ponovno vzpostavljajo biotske raznovrstnosti na kmetijskih območjih ter prispevajo k boljšemu varstvu voda in tal;

73. poudarja, da je treba v kmetijske okoljske programe ponovno uvesti „element spodbude“, da se poveča sprejemanje kmetijstva in se upoštevajo tudi zunanji učinki, ki jih povzročijo nekatere kmetijske prakse;

74. meni, da je mogoče izvajanje ukrepov v okviru načrtov za razvoj podeželja znatno olajšati, če se omogoči sofinanciranje tretjih strani;

75. poudarja, da je aktivno gospodarjenje z gozdovi zelo pomembno za varnost številnih podeželskih območij, zlasti gorskih območij, in za turistično privlačnost, zato bi morale regije imeti možnost, da gospodarjenje z gozdovi podprejo v okviru načrtov za razvoj podeželja;

76. poudarja pomen programa LEADER za vključujoč razvoj podeželja še posebej na podlagi pristopa od spodaj navzgor, ki

se je izkazal za zelo učinkovitega, in poziva Komisijo, da ta pristop ponuja in krepi tudi v prihodnje. Vendar je treba program LEADER v prihodnosti oblikovati bolj prilagodljivo in dajati prednost inovativnim pristopom. V okviru programa LEADER morajo biti dane tudi boljše možnosti za usklajevanje različnih projektov v okviru lokalnih razvojnih načrtov. Veljaven sistem na podlagi osi razvoja pri oblikovanju načrtov za razvoj podeželja se je izkazal za togega, zato je treba lokalnim oblastem in regijam zagotoviti več prilagodljivosti ter se s tem bolje odzvati na lokalne potrebe. Treba je poenostaviti načrte za razvoj podeželja, še posebej pripravo poročil;

77. poleg tega bi bilo treba pristop k programu LEADER uporabiti v povezavi z modelom partnerstev za lokalni razvoj, ki bi temeljil na strategijah lokalnega razvoja, pripravljenih po načelu od spodaj navzgor in z večsektorskimi ukrepi, pa tudi na sodelovanju na področju inovacij ter mrežnem povezovanju;

78. meni, da je treba omejitve pri spodbujanju naložb v podjetja v agroživilskem sektorju prilagoditi strukturnim spremembam (zvišanje oz. odprava omejitev za MSP);

79. opozarja, da so stroški načrtovanja, izvajanja, ocenjevanja, nadzora in spremljanja zdaj že veliko previsoki, zato jih je treba znatno znižati.

V Bruslju, 11. maja 2011

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

90. PLENARNO ZASEDANJE 11. IN 12. MAJA 2011

Mnenje Odbora regij – Ambiciozna evropska politika za sheme kakovosti kmetijskih proizvodov

(2011/C 192/06)

ODBOR REGIJ

- meni, da je kakovost kmetijskih proizvodov EU eden ključnih elementov dodane vrednosti skupne kmetijske politike in ena njihovih glavnih prednosti na mednarodnih trgih; zato meni, da mora biti politika kakovosti ena ključnih razsežnosti skupne kmetijske politike po letu 2013, in poziva, da se v okviru prihodnje skupne kmetijske politike sprejmejo ustrezna orodja ter tako okrepi, spodbudi in podpre razvoj shem kakovosti;
- meni, da je treba ohraniti uravnoteženo porazdelitev gospodarskih dejavnosti po vsej Evropski uniji, pri tem pa se opreti na različne modele razvoja; da lahko najmanj razvita podeželska območja z diferenciacijo na trgih ohranijo kmetijsko proizvodnjo, pri tem pa se oprejo na obstoječe sheme kakovosti, ki jih je treba okrepiti in razširiti; da je ta pristop diferenciacije na kmetijskih trgih še posebej pomemben za hribovske proizvode in lokalne proizvode, ki se lahko ovrednotijo v okviru kratkih prodajnih poti;
- meni, da bi zaščita izraza „proizvodi hribovskega kmetovanja“ trajno prispevala h gospodarskemu razvoju, prostorskemu načrtovanju in varstvu okolja;
- poudarja, da je treba v zvezi z ustvarjanjem lokalnih kmetijsko-živilskih sistemov na evropski ravni sprejeti poseben znak in pripraviti orodja v okviru drugega stebra skupne kmetijske politike, da bi pri tej pobudi podprli proizvajalce, in zato poziva Komisijo, naj pripravi predloge za dopolnitev ureditve na področju politike Unije za kakovost kmetijskih proizvodov;
- meni, da sta gospodarski uspeh in trajnost kmetijskih proizvodov, ovrednotenih v okviru specifičnih shem kakovosti, neločljivo povezana z upravljanjem ponudbe;
- v skladu s prej sprejetimi mnenji priporoča, da se gensko spremenjeni organizmi izključijo iz specifikacij za uradne označbe kakovosti;
- poziva k okrepitvi mednarodne zaščite geografskih označb.

Poročevalec	René SOUCHON (FR/PES), predsednik regionalnega sveta Auvergne
Referenčni dokument	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov COM(2010) 733 konč.

I. PROBLEMATIKA IN CILJI

ODBOR REGIJ

A. Politika kakovosti kot ključni sestavni del skupne kmetijske politike in glavna prednost evropskih kmetijskih proizvodov na mednarodnih trgih

1. ugotavlja, da so standardi Evropske unije za varnost in kakovost živil med najstrožjimi na svetu;

2. meni, da je kakovost kmetijskih proizvodov EU eden ključnih elementov dodane vrednosti skupne kmetijske politike in ena njihovih glavnih prednosti na mednarodnih trgih;

3. poudarja, da so kolektivne sheme kakovosti sestavni del kulturne in kmetijske ter kulinarične dediščine Evropske unije. Te sheme kakovosti predstavljajo skupno dediščino, ki jo je treba zavarovati in razvijati;

4. ugotavlja, da diferenciacija po kakovosti omogoča maksimiranje dodane vrednosti v sektorjih in s tem izpolnjevanje velikih pričakovanj potrošnikov v EU in proizvajalcev;

5. poudarja, da ima v kriznih razmerah na področju cen kmetijskih surovin diferencirana kakovost proizvodne verige stabilizacijski učinek na regije. Vzpostavitev verig diferencirane kakovosti omogoča naložbe, raziskave in inovacije ter zagotavlja pravičnejšo porazdelitev dodane vrednosti v verigah v dobro proizvajalcev;

6. zato meni, da mora biti politika kakovosti ena ključnih razsežnosti skupne kmetijske politike po letu 2013;

7. meni, da je bistvenega pomena, in zato poziva, da ima skupna kmetijska politika tudi po letu 2013 aktivno vlogo pri spodbujanju visokih standardov za evropske kmetijske proizvode;

8. meni, da sta gospodarski uspeh in trajnost kmetijskih proizvodov, ovrednotenih v okviru specifičnih shem kakovosti, neločljivo povezana z upravljanjem ponudbe. Nesorazmerna rast obsega proizvodnje zunaj tržnih segmentov, v katerih se ti proizvodi običajno ovrednotijo, povzroči izgubo prepoznavnosti proizvoda. Ta izguba prepoznavnosti povzroči znižanje

cene, kar pa lahko vodi do tega, da proizvod enostavno izgine. Ekonomski modeli shem kakovosti so ekonomsko zanimivi le, ker se razlikujejo od standardnega modela. Njihova posplošitev (in s tem izguba prepoznavnosti) bi sčasoma vodila do tega, da bodo prebivalci zapustili najbolj ranljive regije;

9. ugotavlja, da sedanji mehanizmi ne omogočajo zadostnega povezovanja evropskih, nacionalnih in regionalnih skladov pri skupnih dejavnostih, ki jih izvajajo združenja in regije. Izkazalo se je, da se lahko samo za glavne geografske označbe zagotovi samofinanciranje, potrebno za dostop do evropskih sredstev.

B. Sheme kakovosti kot ključno orodje za prostorsko načrtovanje in razvoj podeželja

ODBOR REGIJ

ugotavlja:

10. sheme kakovosti so za številne kmetijske regije sredstvo za vključitev v procese globalizacije, saj se z njimi priznavajo posebna znanja in izkušnje ter visoka kakovost ponudbe za potrošnike;

11. razsežnost podeželskega načrtovanja je ključni in nepogrešljivi element razprave o shemah kakovosti. Te sheme neposredno prispevajo h gospodarski dinamiki podeželskih regij, v katerih so vzpostavljene;

12. podeželske regije Evropske unije so heterogene in sestavljene iz več zelo različnih vrst pokrajin. Torej se zelo razlikujejo tudi njihovi kmetijski, pedološki in podnebni potenciali ter tudi logistični in tržni pogoji;

13. z vidika globalizacije in v današnjem svetu mednarodne konkurence je treba najmanj razvitim regijam zagotoviti mehanizme, ki bi jim omogočili, da razvijejo posebne modele ali da imajo korist od diferenciacije svojih kmetijskih proizvodov v očeh potrošnikov. Zato je treba: ohraniti sedanje ukrepe za kompenzacijo za slabši konkurenčni položaj prikrasanih območij in zagotoviti, da imajo vsa podeželska območja v Evropski uniji dostop do sredstev za ovrednotenje in diferenciacijo svojih proizvodov na lokalnih, evropskih ali mednarodnih trgih;

poudarja:

14. posebne in strožje omejitve proizvodnje v okviru shem kakovosti pomenijo višje stroške proizvodnje in dodatne napore proizvajalcev. Potrošniki so pripravljeni plačati pošteno ceno za te napore, če bodo v zameno dobili proizvod, za katerega menijo, da je boljši in/ali značilen;

15. sedaj veljavna pravila o konkurenci z vidika proizvodnih stroškov dajejo prednost regijam z največ ugodnosti. Nasprotno pa so najbolj prikrajšane regije v slabšem položaju, ko gre za stroškovno konkurenčnost;

meni, da:

16. je treba ohraniti uravnoteženo porazdelitev gospodarskih dejavnosti po vsej Evropski uniji, pri tem pa se opreti na različne modele razvoja;

17. lahko najmanj razvita podeželska območja z diferenciacijo na trgih ohranijo kmetijsko proizvodnjo, pri tem pa se oprejo na obstoječe sheme kakovosti, ki jih je treba okrepiti in razširiti;

18. je ta pristop diferenciacije na kmetijskih trgih še posebej pomemben za hribovske proizvode in lokalne proizvode, ki se lahko ovrednotijo v okviru kratkih prodajnih poti.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

C. Varstvo in spodbujanje kakovosti v mednarodni trgovini

ODBOR REGIJ

19. poudarja, da je v okviru mednarodne trgovine priznavanje shem kakovosti bistvenega pomena. To priznavanje je treba obravnavati drugače kot zasebne blagovne znamke. Načelo označevanja porekla je načelo skupne dediščine in lastnine, ki se razlikuje od zasebne lastnine. Zato je treba okrepiti mednarodna zaščito geografskih označb;

20. zato v skladu s prejšnjimi mnenji ponovno poudarja svoje pozive, da se okrepi priznavanje geografskih označb in mednarodni pravni okvir, ki se za te označbe uporablja. Ta krepitev bi morala voditi do resnično učinkovite in trajnostne zaščite shem kakovosti na mednarodni ravni;

21. zlasti meni, da mora Evropska unija okrepiti svoja prizadevanja za zagotovitev boljše zaščite geografskih označb (ZGO in ZOP) v pogajanjih v Svetovni trgovinski organizaciji ter v okviru Svetovne organizacije za intelektualno lastnino;

22. se zavzema zlasti za:

a. razširitev zaščite v skladu s členom 23 sporazuma TRIPS o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine na vse kmetijske proizvode,

b. vzpostavitev večstranskega registra geografskih označb na mednarodni ravni;

c. sklenitev dvostranskih sporazumov med EU in tretjimi državami za vzajemno priznavanje vseh zaščiteneh geografskih označb in zaščiteneh označb porekla;

23. zaskrbljen pa je zaradi nevarnosti, ki izhaja iz nekaterih dvostranskih sporazumov, o katerih potekajo pogajanja in ki se nanašajo na vzajemno priznavanje proizvodov z geografsko označbo. Zagotoviti je treba, da sklenitev teh sporazumov ne bo povzročila, da se na evropski trg uvedejo proizvodi iz tretjih držav, ki imajo geografsko označbo, niso pa v skladu z evropskimi standardi glede zahtev in nadzora;

24. predlaga, naj se sprejmejo konkretni ukrepi, da se v EU prepreči trženje proizvodov, katerih označbe niso v skladu z zakonodajo EU na področju kakovosti kmetijskih proizvodov, in njihov izvoz v tretje države.

D. Pojasnitev in izboljšanje opredelitev geografskih označb

ODBOR REGIJ

25. se sprašuje, ali je sprememba opredelitev ZOP in ZGO, ki jo Evropska komisija predlaga v predlogu uredbe, primerno utemeljena;

26. izrecno zahteva, da Evropska komisija zagotovi, da odprava sklicevanja na faze priprave in izdelave proizvodov ne bo povzročila zmanjšanja zaščite ali pojava zlorab;

27. se tudi sprašuje, ali je treba pripraviti posebne opredelitve za posamezne vrste proizvodov, ter poudarja, da upoštevanje posebnih značilnosti, ki se nanašajo na proizvodne faze posameznih vrst proizvodov, ne sme vplivati na enotnost in usklajenost sistema geografskih označb na evropski ravni;

28. poziva Evropsko komisijo, naj pojasni postopek, ki ga namerava uporabiti za delegirane akte, in priporoča predhodno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi.

E. Spodbujanje in razlikovanje hribovskih proizvodov

ODBOR REGIJ

29. poudarja, da imajo proizvodi hribovskega kmetijstva med potrošniki močno identiteto, ki predstavlja večinoma ekstenzivne in/ali tradicionalne sisteme proizvodnje. Ti proizvodi prinašajo javno dobro in tudi vrednost lokalnemu gospodarstvu;

30. opozarja, da hribovska območja predstavljajo okoli 40 % celotnega evropskega ozemlja v širšem pomenu ⁽¹⁾, 18 % kmetijskih gospodinjstev in 15 % evropskih uporabnih kmetijskih površin ⁽²⁾. Poleg tega se bo delež hribovskih območij v Evropski uniji širiti le počasi ⁽³⁾;

31. meni, da bi moralo biti priznanje hribovskih proizvodov in njihovih posebnih označb del politike, ki jo je treba čim prej vključiti v splošno politiko Evropske unije za kakovost kmetijskih proizvodov. To vključitev je treba izvesti v skladu s priznavanjem hribovskih območij v okviru skupne kmetijske politike;

32. meni, da je sposobnost hribovskih proizvajalcev za čim boljše ovrednotenje njihovih proizvodov v okviru sheme kakovosti osnovni predpogoj za ohranjanje njihove dejavnosti, ob upoštevanju njihove nižje stopnje produktivnosti ⁽⁴⁾, kar potrošniku prinaša neposredne koristi v smislu kakovosti ⁽⁵⁾;

33. poudarja posebnost hribovskih proizvodov, ki izhajajo iz kraja in načina njihove proizvodnje in predelave ⁽⁶⁾;

⁽¹⁾ *Mountain areas in Europe*, študija, ki jo je opravil NORDRegio za Evropsko komisijo (GD REGIO, 2004).

⁽²⁾ *Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union*, delovni dokument služb Komisije, december 2009.

⁽³⁾ *Europe's ecological Backbone: recognising the true value of our mountains*, september 2010, EEA št. 6/2010.

⁽⁴⁾ *Peak Performance – New Insights into Mountain Farming in the European Union* (delovni dokument služb Komisije, december 2009): produktivnost kmetij v gorskih območjih z omejenimi možnostmi je v primerjavi z negorskimi območji z omejenimi možnostmi manjša za 28 %, v primerjavi z običajnimi območji pa 40 %.

⁽⁵⁾ *La composante milieu physique dans l'effet terroir pour la production fromagère: quelques réflexions à partir du cas des fromages des Alpes du Nord* (Element fizičnega okolja kot dejavnik teritorialnega vpliva pri proizvodnji sira: razprava o proizvodnji sira v Severnih Alpah), Jean-Marcel Dorioz, Philippe Fleury, Jean-Baptiste Coulon, Bruno Martin. *Courrier de l'environnement* (Okoljsko poročilo) št. 40, INRA (Nacionalni institut za raziskave na področju kmetijstva), junij 2000, <http://www.inra.fr/dpenv/pdf/DoriozD27.pdf>.

⁽⁶⁾ Hribovski kmetijski proizvodi v Evropi: rezultati, sklepi in konkretni rezultati projekta, november 2004, str. 7 in 17.

34. zato meni, da bi tudi zaščita izraza „proizvodi hribovskega kmetovanja“ ob razmeroma nizkih stroških omogočila boljše ovrednotenje in zaščito hribovskih proizvodov (vključno s poljedelskimi in živilskimi proizvodi ter njihovo predelavo na kraju samem), kar bi v vseh državah članicah spodbudilo oblikovanje segmenta trga, ki bi priznaval vrednost teh proizvodov. To ovrednotenje bi zagotovilo ohranjanje in razvoj tradicije, kulture in kulturne dediščine hribovskih območij, hkrati pa bi se v teh območjih ohranile strukture proizvodnje in predelave;

35. meni, da bi zaščita v obliki označbe „proizvod hribovskega kmetovanja“ trajno prispevala h gospodarskemu razvoju, prostorskemu načrtovanju in varstvu okolja. Ta vprašanja so izjemno pomembna v regijah, kjer opuščanje kmetijstva pomeni propadanje okolja, ustvarjanje „naravnih“ tveganj ter osiromašenje socialnega, gospodarskega in kulturnega tkiva;

36. poudarja, da je težko zagotoviti podatke o trgu hribovskih proizvodov na evropski ravni, saj ta izraz na tej ravni ni opredeljen. Vendar je razviden dejanski pozitivni vpliv v nekaterih sektorjih, kjer imajo izvajalci možnost za ovrednotenje. Primer za to je lahko sektor mleka v Centralnem masivu v Franciji ⁽⁷⁾;

37. opozarja, da je večkrat izrazil svojo podporo uvedbi neobveznih posebnih oznak za proizvode hribovskega kmetijstva, ter v tem mnenju ponovno poziva, da se proizvode tega kmetijstva čim prej začne upoštevati v okviru prihodnje politike Evropske unije za kakovost;

38. prav tako ponovno poudarja, da bi morale imeti regije pomembno vlogo pri opredeljevanju izrazov, ki se nanašajo na „hribe“, in pri podpori oblikovanju sektorjev v okviru regionalizirane politike razvoja podeželja.

⁽⁷⁾ Nova blagovna znamka hribovskega mleka, ki je bila pravkar uvedena, bi morala zajemati 3–4 milijona litrov mleka za potrošnjo, kar pomeni eno tretjino proizvodnje v Centralnem masivu: http://www.leprogres.fr/fr/region/la-haute-loire/haute-loire/article/3939334_183/Une-marque-Montagne-pour-le-lait-du-Massif-central.html. Švicarski primeri kažejo, da je lahko dodana vrednost kar za 30 % višja kot v primeru mleka brez oznak (Revue Montagne, julij 2010). Hribovsko mleko predstavlja 11,5 % mleka, proizvedenega v Evropi, in 1 petino ali šestino mlekarn. Proizvodni stroški so 12 % večji kot pri nižinskem mleku, plačilo za delo pa znaša manj kot 10 000 EUR/letno število delovnih enot. Subvencije so le 34-odstotna kompenzacija za te neugodnosti („Le lait de montagne européen: un symbole menacé“, Institut de l'élevage-CNIEL, maj 2009, str. 7).

F. Spodbujanje kratkih prodajnih poti in neposredne prodaje

ODBOR REGIJ

39. v skladu s sprejetim mnenjem o lokalnih prehranskih sistemih⁽⁸⁾ meni, da je spodbujanje kratkih prodajnih poti in neposredne prodaje temeljnega pomena. Opozarja, da je Odbor v njem opredelil „lokalni prehranski sistem“ kot kombinacijo naslednjih štirih dejavnikov: kratka prodajna pot; kratka fizična razdalja med krajem proizvodnje in krajem potrošnje; postopek, pri katerem se upoštevajo tudi elementi prevoza, distribucije, ravnanja z ostanki odpadkov, obnovljivih virov energije, trženja, oglaševanja in zagotavljanja kakovosti; postopek, ki se upravlja na lokalni in regionalni ravni. Poudarja, da kratke prodajne poti omogočajo preselitev kmetijske proizvodnje in namestitve v območje njenega porekla, saj spodbujajo njihovo potrošnjo na lokalnih trgih. Kratke prodajne poti prispevajo k enakomerni porazdelitvi kmetijske dejavnosti v vsej EU in pozitivno vplivajo na okolje, saj je proizvodnja prilagojena naravnim zmogljivostim posameznega območja;

40. poudarja tudi gospodarske prednosti kratkih prodajnih poti, ki lahko nekaterim proizvajalcem omogočijo, da povečajo svoje prihodke z zadržanjem marže, ki se zaračuna v pretirano dolgih verigah. Ti proizvajalci običajno ne morejo konkurirati pogajalskim sposobnostim in pogojem trženja kmetijsko-živilskih verig, saj je v njih trgovinska moč zelo skoncentrirana;

41. v zvezi s spodbujanjem kratkih prodajnih poti opozarja, da:

- a. gre za spodbujanje približevanja kraja proizvodnje in kraja porabe živil, predelanih ali nepredelanih, s tem pa za spodbujanje geografsko najkrajših poti med kraji proizvodnje, predelave in prodaje. Ta bližina zmanjšuje nepotrebne emisije toplogrednih plinov, ki nastajajo na predolгих in prezapletenih poteh;
- b. sistemi neposredne prodaje manjših proizvajalcev na lokalnih trgih predstavljajo del kratkih prodajnih poti in jih je treba v celoti vključiti v skupno politiko Evropske unije za kmetijsko proizvodnjo. Te kratke poti omogočajo ponovno ustvarjanje močne povezave med proizvajalci in potrošniki. Prav tako zagotavljajo lažjo sledljivost proizvodov, potrošnikom pa ni treba skrbeti zaradi porekla proizvodov, ki jih uživajo;
- c. načelo kratkih prodajnih poti ni enostavno zmanjšanje števila posrednikov med proizvajalcem in potrošnikom. To

načelo bi moralo predvsem povečati dinamiko kmetijsko-živilskega sektorja na lokalni in regionalni ravni. Te kratke prodajne poti vključujejo pridelovalce, predelovalce in distributerje s sedežem na lokalni ravni, ki posredno ali neposredno prispevajo k povečanju dinamike podeželskih regij;

- d. ta ukrep mora spremljati enakomernejša porazdelitev dodane vrednosti v celotni verigi, kar bi predvsem omogočilo, da si proizvajalci ponovno prilastijo to dodano vrednost;

42. meni, da je treba v zvezi z ustvarjanjem lokalnih kmetijsko-živilskih sistemov na evropski ravni sprejeti poseben znak in pripraviti orodja v okviru drugega stebra skupne kmetijske politike, da bi pri tej pobudi podprli proizvajalce;

43. zato poziva Komisijo, naj pripravi predloge za oblikovanje novega logotipa in opredelitev posebne identitete za lokalne proizvode, ki se tržijo v okviru lokalnih kmetijsko-živilskih sistemov. Ti elementi identifikacije bi dopolnjevali ureditev na področju politike Unije za kakovost kmetijskih proizvodov;

44. odločno podpira pobude Komisije za razširitev obveznega označevanja „območja kmetovanja“ na proizvodih, bil bi pa tudi naklonjen podobnim pobudam glede obveznih oznak za gostinske storitve;

45. poudarja, da bi lahko ta novi znak zagotovil tudi rešitev za tisoče tradicionalnih proizvodov iz evropskih regij, za katere ne bo nujno uporabljena geografska označba;

46. želi opozoriti Evropsko komisijo, Evropski parlament in Svet na potrebo po prilagoditvi določb o javnih naročilih, da bi lahko lokalne in regionalne oblasti lažje kupovale lokalne kmetijske proizvode. V zvezi s tem člen 26 Direktive 2004/18/ES predvideva, da lahko naročniki v razpisno dokumentacijo vključijo pogoje glede družbenih in okoljskih vidikov;

47. poziva k spremembi člena 53 Direktive 2004/18/ES, da se omogoči izrecno upoštevanje posebnih meril za bližino in/ali za zmanjšanje emisij CO₂, ki nastanejo pri prevozu blaga;

48. poudarja, da lahko novo označbo „kratka prodajna pot“ upravljajo regije, saj so najbolj pristojne za obravnavo lokalnih in kulturnih značilnosti proizvodov. Regije so tudi prednostni partner pri spodbujanju teh proizvodov, saj dopolnjujejo evropska sredstva.

⁽⁸⁾ Predhodno mnenje Odbora regij o lokalnih prehranskih sistemih, sprejeto 27. januarja 2011; poročevalka Lenie DWARSHUIS-VAN DE BEEK, članica izvršnega sveta province Južna Holandija (NL/ALDE).

G. Spodbujanje in razvoj zajamčenih tradicionalnih posebnosti

ODBOR REGIJ

49. ugotavlja, da sistem zajamčenih tradicionalnih posebnosti omogoča ohranitev in razvoj nekaterih tradicionalnih kmetijsko-živilskih proizvodov. Pri teh zajamčenih tradicionalnih posebnostih večino vrednosti ustvari proizvajalec, kar je v nasprotju z veliko večino sedanjih industrijskih živilskih proizvodov. Zato ti proizvodi prispevajo k zagotavljanju raznolikosti ponujenih živil in k spodbujanju bogate gastronomske dediščine v Evropi;

50. meni, da bi bilo koristno v celotni EU opraviti popis vseh izdelkov, ki predstavljajo evropske tradicionalne kulinarčne dosežke. To bi omogočilo ustvarjanje podlage za končno priznanje zajamčenih tradicionalnih posebnosti, poleg tega pa bi bilo tudi v skladu s pobudo UNESCO na mednarodni ravni in bi vodilo k širšemu izvajanju nekaterih ukrepov, ki se že izvajajo v več državah članicah.

H. Izključitev gensko spremenjenih organizmov iz kakovostnih proizvodov

ODBOR REGIJ

51. v skladu s prej sprejetimi mnenji priporoča, da se gensko spremenjeni organizmi izključijo iz specifikacij za uradne označbe kakovosti. Države članice bi lahko to izključitev uvajale postopoma in v primernem roku, ki ne bi bil daljši od petih let, da se proizvajalcem omogoči sprejetje potrebnih tehničnih ukrepov. V tem obdobju bi lahko določili alternativne dobavne verige, kar bi omogočilo, da se nadomestijo gensko spremenjeni organizmi v surovinah, zlasti v primeru živalske krme;

52. meni, da je bistvenega pomena izrecno prepovedati uporabo gensko spremenjenih organizmov v vseh fazah proizvodnje proizvodov, ki nosijo uradne označbe kakovosti. Ta prepoved bi omogočila, da se zajamčijo trajnost tradicionalnih načinov proizvodnje in posebne lastnosti v okviru sheme kakovosti;

53. prav tako meni, da je prepoved gensko spremenjenih organizmov v specifikacijah kratkoročno gledano predpogoj za ohranitev preglednosti in verodostojnosti shem kakovosti med potrošniki;

54. poudarja, da je sprememba specifikacij za uradne označbe kakovosti vedno bolj nujna, saj se pripravljajo zasebne pobude, ki ne vključujejo kakovostnih proizvodov, z namenom zagotoviti proizvode „brez gensko spremenjenih organizmov“;

55. poudarja tudi, da je razvoj trga z zagotovljeno odsotnostjo gensko spremenjenih organizmov, ki bi bil namenjen proizvodom z uradno označbo kakovosti, priložnost za proizvajalce, saj je med evropskimi potrošniki na tem področju izredno veliko povpraševanje;

56. meni, da bodo potrošniki zelo dobro sprejeli proizvode z uradno označbo kakovosti, ki ne vsebujejo gensko spremenjenih organizmov, kot so sprejeli tudi proizvode ekološkega kmetijstva. To sprejemanje bo zagotovljeno z boljšimi možnostmi za prodajo, s čimer bi se kompenzirali kakršni koli pretirani stroški, s katerimi bi se lahko kratkoročno gledano proizvajalci soočili;

57. poudarja, da mora izključitev gensko spremenjenih organizmov iz izdelkov, ki nosijo uradne označbe kakovosti, na ravni Evropske unije spremljati agresivna strategija na področju proizvodnje in dobave rastlinskih beljakovin brez gensko spremenjenih organizmov. Ta strategija je neločljivo povezana s skladnim razvojem kultur brez gensko spremenjenih organizmov v Evropi. V zvezi s tem se ponuja pomembna priložnost za razvoj stročnic v Evropi, ki imajo splošno priznane kmetijske in ekološke prednosti. To politiko razvoja beljakovinskih verig brez gensko spremenjenih organizmov je treba izvajati v okviru skupne kmetijske politike ob uvedbi posebne kmetijsko-okoljske pomoči;

58. zato predlaga, da se izvede študija o razvoju kultur brez gensko spremenjenih organizmov, bogatih z beljakovinami (grah, krmni bob), ki so najverjetneje najboljši viri ⁽⁹⁾ za vzpostavitev beljakovinskih verig brez gensko spremenjenih organizmov;

59. meni, da se lahko dodatni stroški zaradi izključitve gensko spremenjenih organizmov iz specifikacij za vse proizvode, ki nosijo uradne označbe kakovosti, zmanjšajo s postopnim uvajanjem sistema v obdobju petih let, da bodo dodatni stroški minimalni za potrošnika, tj. samo nekaj centov EUR na kilogram ⁽¹⁰⁾, če se porazdelijo prek celotne dobavne verige, ter da se bodo ti dodatni stroški srednjeročno in dolgoročno v celoti izravnali z okoljskimi prednostmi kultur, bogatih z rastlinskimi beljakovinami brez gensko spremenjenih organizmov ⁽¹¹⁾;

60. poudarja, da je treba označiti kakovostne proizvode, proizvedene iz surovin (meso, jajca, mleko itd.) iz predelane krme z gensko spremenjenimi organizmi, da bi preprečili nepošteno konkurenco med proizvodi iz EU brez gensko spremenjenih organizmov in proizvodi z mednarodnega trga, ki vsebujejo gensko spremenjene organizme.

⁽⁹⁾ Trenutno proizvodnjo omenjenih kultur zagotavljata predvsem Francija (grah) in Združeno kraljestvo (krmni bob).

⁽¹⁰⁾ Milanesi J.: *Quel avenir pour les filières animales „sans OGM“ en France? Illustration par le poulet Label Rouge*. (Prihodnost politike brez gensko spremenjenih organizmov pri reji živali v Franciji – primer piščancev z oznako Label Rouge), 3. dnevi raziskav na področju družbenih ved, INRA SFER CIRAD, 9., 10. in 11. december 2009 – Montpellier, Francija. <http://www.sfer.asso.fr/content/download/2981/27271/version/1/file/B3+-+Milanesi.pdf>.

⁽¹¹⁾ *La relance des légumineuses dans le cadre d'un plan protéines: quels bénéfices environnementaux?* (Ponovna uporaba stročnic v okviru beljakovinskega načrta: okoljske prednosti), Komisija francoske vlade za trajnostni razvoj, Francija, 2009: http://www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/E_D15.pdf.

I. Nadzor proizvodnje

ODBOR REGIJ

61. meni, da sta urejanje in nadzor ponudbe kakovostnih kmetijskih proizvodov ključni izziv za kmetijsko politiko⁽¹²⁾ in da, čeprav za njih ne velja zakonodaja za delovanje standardnih trgov, sheme kakovosti niso nič manj občutljive za nihanja na trgih;

62. meni, da sta razvoj in vzdrževanje shem kakovosti neločljivo povezana z usklajeno politiko nadzora ponudbe. Povečanje produktivnosti in/ali proizvedene količine v posamezni regiji najpogosteje ni skladno z upoštevanjem varovanja okolja ter z ohranjanjem kakovosti in značilnosti izdelka;

63. prav tako meni, da lahko brez nadzora proizvodnje nekontroliran razvoj prodanih količin v nekaterih primerih vodi do občutnega znižanja cen za proizvajalce, kar izniči vsako korist proizvodnje za te proizvajalce. Poleg tega proizvajalci z območij z naravnimi ovirami znižanja cen kakovostnih proizvodov ne morejo izravnati s povečanjem obsega proizvodnje: če se ne bodo mogli prilagoditi, bodo verjetno morali svojo dejavnost opustiti;

64. zato meni, da sheme kakovosti v kmetijskem sektorju ne smejo temeljiti samo na načelu konkurenčnosti glede cene in da ohranitev sistema kakovosti ne sme temeljiti samo na povečanju obsega proizvodnje, ampak nasprotno na kakovosti proizvoda, s čimer se utemelji višja cena, ki so jo potrošniki pripravljeni plačati;

65. zato se v skladu s prejšnjimi mnenji zavzema za uvedbo instrumentov za nadzor proizvodnje v sektorjih diferencirane kakovosti, Evropsko komisijo pa poziva, naj predlaga posebne instrumente za upravljanje teh trgov.

J. Izboljšanje komunikacije in spremljanje razvoja shem kakovosti

ODBOR REGIJ

66. meni, da so potrošniki enakovredni partnerji v procesu selitve in ohranjanja kmetijske proizvodnje, saj so oni tisti, ki za to plačujejo;

⁽¹²⁾ Giraud-Héraud Eric, Soler Louis-Georges. *Quelle légitimité à des mécanismes de régulation de l'offre dans les appellations d'origine protégée?* (Zakonitost mehanizmov za nadzor ponudbe pri zaščiteni označbah porekla), iz *Économie rurale* (Kmetijsko gospodarstvo), št. 277-278, 2003. str. 123–134, http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ecoru_0013-0559_2003_num_277_1_5441

67. meni, da je izboljšanje komunikacije o pogojih proizvodnje ključnega pomena za to, da lahko potrošniki dobijo oprijemljive koristi, ki jih prinašajo sheme kakovosti. Potrošnikom je treba zagotoviti potrebna sredstva, da lahko prepoznajo štiri uradne evropske logotipe in jih razlikujejo od blagovnih znamk zasebnih podjetij, povezanih z zemljepisnimi imeni;

68. meni, da je treba grafične znake, ki sta jih Svet ali Komisija določila za označevanje kakovostnih kmetijskih proizvodov, posplošiti, izvajalci pa bi jih morali sistematično uporabljati. Poleg tega bi bilo treba potrošnike bolje seznaniti s tem, kaj ti znaki pomenijo in kako pomembni so;

69. poziva, da se v okviru prihodnje skupne kmetijske politike sprejmejo ustrezna orodja ter tako okrepi, spodbudi in podpre razvoj shem kakovosti;

70. poziva zlasti k sprejetju ukrepov v okviru drugega stebra SKP, da se izboljšajo ali nadomestijo obstoječi ukrepi EKS RP za podporo in spodbujanje shem kakovosti, in sicer z:

- a. večjim upoštevanjem omejitev za proizvajalce v zvezi s kakovostjo izdelkov,
- b. večjo pomočjo skupinam proizvajalcev v fazah, povezanih s certificiranjem, nadzorom, promocijo in predhodnimi študijami,
- c. omogočanjem financiranja prehodne zaščite za ZOP in ZGO,
- d. omogočanjem financiranja kolektivnih ukrepov več ZOP in ZGO ter uporabe nacionalnega in regionalnega sofinanciranja.

K. Poenostavitev in izboljšanje izvajanja politike kakovosti

ODBOR REGIJ

71. opozarja, da je ukrepanje EU na področju kakovosti kmetijskih proizvodov nujno potrebno za zagotovitev, da so ti proizvodi učinkovito zaščiteni in da imajo potrošniki zanesljive informacije;

72. pozdravlja predlog Evropske komisije za posodobitev pravil ter zmanjšanje birokracije za proizvajalce, zlasti v zvezi z registracijo proizvodov;

73. pozdravlja tudi priznanje vloge in odgovornosti skupin proizvajalcev pri upravljanju geografskih označb;

74. podpira predlog Komisije za poenostavitev in boljšo ciljno naravnost sheme za zajamčene tradicionalne posebnosti.

V Bruslju, 12. maja 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Sveženj ukrepov za mleko

(2011/C 192/07)

ODBOR REGIJ

- opozarja na to, da je proizvodnja mleka v Evropski uniji zelo pomembna. V številnih državah članicah in regijah je proizvodnja mleka pomemben temelj regionalnega gospodarstva in ustvarjanja dodane vrednosti v kmetijstvu. Proizvodnja mleka ima pri tem pomembno okoljsko nalogo, trajnostno oblikuje kulturno krajino ter je pomemben vir zaposlovanja v podeželskih regijah;
- meni, da je treba v okviru procesa reform upoštevati regionalne in strukturne razlike v mlečni živinoreji in mlekarstvu. V številnih regijah se mleko pretežno proizvaja v okviru malih in srednjih družinskih podjetij. V nekaterih regijah pa strukturo proizvodnje mleka zaznamujejo velika kmetijska podjetja. Zato reforme v sektorju mleka in mlečnih izdelkov ne smejo ogroziti teh struktur, zlasti struktur, ki prispevajo k trajnostni rasti;
- podpira pobudo Evropske komisije, da se uvedejo določena enotna pravila za organizacije proizvajalcev mleka v EU, s čimer bi se omogočilo združevanje proizvajalcev mleka – tudi čezmejno – v vseh regijah;
- zato meni, da je treba državam članicam še naprej omogočiti, da priznajo organizacije proizvajalcev in njihova združenja na področju mleka in mlečnih izdelkov na podlagi nacionalne zakonodaje in v skladu z določenimi cilji zakonodaje Unije;
- pozdravlja predlog Evropske komisije, da se dovoli oblikovanje medpanožnih organizacij v sektorju mleka in mlečnih izdelkov, s čimer se bodo spodbudili raziskave in razvoj, ekološka proizvodnja in prodaja;
- meni, da je za v prihodnost usmerjeno proizvodnjo mleka v EU potrebna zanesljiva in odzivna varnostna mreža, ki lahko hitro in učinkovito reagira na izredne spremembe na trgu in gibanje cen.

Poročevalka

Emilia MÜLLER (DE/EPP), ministrica za zvezne in evropske zadeve Bavarske

Referenčna dokumenta

Poročilo Evropske komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o razvoju razmer na trgu in posledičnih pogojih za nemoteno postopno odpravljanje sistema mlečnih kvot

COM(2010) 727 konč.

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede pogodbenih razmerij v sektorju mleka in mlečnih izdelkov

COM(2010) 728 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Politični razvoj in regionalni pomen sektorja mleka in mlečnih izdelkov

1. opozarja, da je za sektor mleka in mlečnih izdelkov značilen eden najmočnejših procesov liberalizacije v EU. Zmanjšanje notranje ravni podpore, ločitev neposrednih plačil in premije za mleko, postopna odprava zunanje zaščite kot tudi načrtovana odprava sistema mlečnih kvot leta 2015 pomenijo velik izziv za proizvajalce mleka in mlekarne;

2. pričakuje, da bo liberalizacija trga mleka in mlečnih izdelkov privedla do večjih nihanj cen in s tem do velike negotovosti pri načrtovanju dejavnosti proizvajalcev mleka;

3. vztraja, da je treba ustaviti špekulacijo na svetovnih kmetijskih trgih, in poudarja vlogo, ki jo mora pri tem imeti zunanjetrgovinska politika Evropske unije; ponovno opozarja, da bi morala nova SKP temeljiti na načelu samooskrbe s hrano ter da bi bilo treba vprašanje odpiranja evropskega trga cenejšemu uvozu povezati z razpravami o predlogih za regulacijo evropskega trga;

4. meni, da po drugi strani odpiranje trgov in sprostitev proizvodnih količin omogočata boljše prepoznavanje tržnih signalov in izkoriščanje obstoječega potenciala povpraševanja;

5. opozarja na to, da je proizvodnja mleka v Evropski uniji zelo pomembna. V številnih državah članicah in regijah je proizvodnja mleka pomemben temelj regionalnega gospodarstva in ustvarjanja dodane vrednosti v kmetijstvu. Proizvodnja mleka ima pri tem pomembno okoljsko nalogo, trajnostno oblikuje kulturno krajino ter je pomemben vir zaposlovanja v podeželskih regijah;

6. poudarja, da liberalizacija trga mleka in mlečnih izdelkov ne sme povzročiti zmanjšanja prehranske varnosti na notranjem trgu ali neutemeljenih sprememb dosedanjih potrošniških usme-

ritev. Prav tako ne sme povzročiti novega izkrivljanja trga pri proizvodnji in potrošnji v državah članicah in med njimi, med severom in jugom, vzhodom in zahodom ter v razmerju do tretjih držav;

7. meni, da je treba v okviru procesa reform upoštevati regionalne in strukturne razlike v mlečni živinoreji in mlekarstvu. V številnih regijah se mleko pretežno proizvaja v okviru malih in srednjih družinskih podjetij. V nekaterih regijah pa strukturo proizvodnje mleka zaznamujejo velika kmetijska podjetja. Zato reforme v sektorju mleka in mlečnih izdelkov ne smejo ogrožati teh struktur, zlasti struktur, ki prispevajo k trajnostni rasti;

8. meni, da je treba upoštevati tudi heterogene strukture v mlekarstvu, saj so te zaradi velike raznolikosti regionalnih specialitet, inovativnih izdelkov in izdelkov, ki se prodajajo, zelo pomembne za preskrbo z visoko kakovostnimi, varnimi in zdravimi mlečnimi izdelki v Evropski uniji;

9. pričakuje, da bo z odpravo sistema mlečnih kvot prišlo do intenzivnejše selitve proizvodnje mleka na ugodnejše lokacije, kar bo pomenilo velik izziv za prizadete regije;

10. opozarja, da so za proizvodnjo in predelavo mleka značilni zlasti visoki stroški vlaganj ter delovno intenzivni proizvodni in predelovalni procesi, zato zanju veljajo dolgi proizvodni cikli in potrebujeta gotovost pri načrtovanju;

11. poudarja, da so proizvajalci mleka zelo pozorni na tržne signale in nanje prilagajajo svoja podjetja, vendar so potrebna še znatna prizadevanja, da bodo lahko ta podjetja na liberaliziranem trgu mleka in mlečnih izdelkov tudi obstala;

12. glede na prehranske vrednosti poziva EU in oblasti v državah članicah k aktivni podpori evropskega programa „mleko za šole“, da se spodbujajo zdrave prehranjevalne navade otrok.

Izzivi na liberaliziranem trgu mleka in mlečnih izdelkov

ODBOR REGIJ

13. pričakuje, da bo celoten sklop reform racionaliziral trg in oblikoval okolje, za katerega bodo značilni preglednost in pravila, ki jih bodo skupno sprejeli njegovi akterji, obravnavani enakopravno;

14. meni, da je naraščajoče nihanje cen eden od največjih izzivov za proizvodnjo mleka v regijah. Zagotavljanje likvidnosti in premagovanje tržnih kriz sta za proizvajalce mleka, za katere je značilna stalna proizvodnja z dolgimi proizvodnimi cikli, ključnega pomena;

15. zato meni, da so ukrepi in možnosti za zmanjšanje tveganja izgube prihodka pomemben sestavni del procesa reform v sektorju mleka in mlečnih izdelkov. Mehanizmi obvladovanja tveganj na ravni panog, regionalni ravni in ravni Skupnosti morajo omogočiti, da se proizvajalcem mleka zagotovi zadostna gotovost pri načrtovanju dejavnosti. Pri tem so lahko pomembni tako mehanizmi za stabilizacijo cen v sektorju predelave kot tudi možnost izravnave tveganj za posamezno panogo ali zadrugo proizvajalcev;

16. opozarja, da bodo inovacije in raziskave ključni dejavnik za uspešen in trajnostni razvoj sektorja, vendar v zvezi s tem poudarja, da je treba potrošnike seznanjati z zanesljivimi informacijami;

17. je prepričan, da je z odpiranjem trgov in sprostitvijo proizvodnje mogoče ustvariti izvozni potencial tako za izdelke, prilagojene za trge tretjih držav, kot tudi za regionalne specialitete in visoko kakovostne izdelke;

18. meni, da bo mogoče ta potencial izkoristiti zgolj z veliko predanostjo in da je treba pri tem močno podpirati zlasti mala in srednje velika podjetja, ki so značilna za regionalno proizvodnjo mleka v EU; pri tem kot tudi pri uvajanju regionalnih verig ustvarjanja vrednosti bo treba močno podpirati sektor mleka;

19. poudarja, da liberalizacija trga mleka in mlečnih izdelkov ter spodbujanje izvoza lahko povzroči tudi nenadzorovan razvoj in spremenita sedanje ravnotežje na trgu; zato poziva Evropsko komisijo, naj prouči, katere posledice prinašata odpiranje trgov in liberalizacija trga mleka in mlečnih izdelkov za proizvodne in dobavne verige in kako bo to vplivalo na morebitne spremembe v domači potrošnji.

Razvoj trga

ODBOR REGIJ

20. se seznaja s poročilom Komisije o razmerah na trgu mleka in mlečnih izdelkov, ki ponazarja močan vpliv, ki ga imajo svetovna tržna gibanja na evropski sektor mleka in

mlečnih izdelkov, in prikazuje, kako pomembni so bili obstoječi tržni ukrepi (intervencije, zasebno skladiščenje in izvozne subvencije) za stabilizacijo cen mleka na nizki ravni leta 2009;

21. ugotavlja, da sta bila razlog za nenavadno visoke cene mleka leta 2007 zlasti nizka ponudba na svetovni ravni ter visoko povpraševanje;

22. opozarja, da sta na krizo na trgu mleka in mlečnih izdelkov leta 2009, za katero so bile značilne najnižje cene v zgodovini Evrope, vplivala nizko izvozno povpraševanje, ki je bilo med drugim posledica svetovne gospodarske krize, in presežna ponudba mleka; hkrati želi pozdraviti raziskavo Evropske komisije o dejavnikih, ki vplivajo na maloprodajno ceno mleka;

23. poudarja, da so bile posledice krize na trgu mleka v regijah različne, hkrati pa so v vsej Evropi ogrozile zlasti obstoj proizvajalcev mleka, ki so vlagali v svoje obrate;

24. se strinja s Komisijo, da se bo dobava mleka v EU še naprej povečevala, pri čemer bo za njegovo predelavo značilna zlasti vse večja predelava v sir in sveže mlečne izdelke, ki jih bo mogoče prodati v Evropski uniji in tudi preko izvoza;

25. ugotavlja, da v nekaterih državah članicah nacionalne mlečne kvote zaradi sorazmerno visokih prihodkov za mleko nimajo več zavezujočega učinka in da se v teh regijah pozitivni tržni signali močno izkoriščajo;

26. se strinja z oceno Komisije, da imajo svetovni trgi izdelkov velik vpliv na cene in razvoj trga v EU ter da je zlasti sposobnost EU, da za izvozno usmerjene segmente izdelkov sprejme sprostitev intervencijskih zalog, pomembna za stabilnost trga; vendar pričakuje tudi predloge Komisije glede novih ukrepov v korist vseh regij Unije;

27. opozarja, da je bilo v času krize na trgu mleka intervencijsko odkupljenih samo 4,5 odstotka proizvodnje masla in 27,4 odstotka proizvodnje posnetega mleka, med drugim pa je bilo 262 milijonov kg sira, približno 559 milijonov kg polnomastnega mleka v prahu in skoraj 133 milijonov kg masla prodanih s pomočjo izvoznih pomoči.

Krepitev tržnega položaja proizvajalcev mleka in vprašanja konkurence

ODBOR REGIJ

28. pozdravlja priporočila strokovne skupine na visoki ravni za mleko, kar zadeva preučitev srednje- in dolgoročnih izzivov za sektor mleka in mlečnih izdelkov ter popoln pregled organizacije in strukture verige dodane vrednosti v državah EU;

29. potrjuje rezultate strokovne skupine na visoki ravni za mleko glede raznolikosti in regionalnih posebnosti organizacije proizvajalcev mleka in struktur v predelavi mleka;

30. opozarja na to, da več kot polovico evropske proizvodnje mleka tržijo proizvajalci predelovalnih zadrug;

31. ugotavlja, da v številnih regijah EU zlasti zasebna podjetja in mlekarske zadruge podpirajo regionalno proizvodnjo mleka, prodirajo na prihodnje trge ter razvijajo uspešne, tržno usmerjene in inovativne izdelke;

32. podpira stališča strokovne skupine na visoki ravni za mleko, da je treba med postopno liberalizacijo trga pregledati in okrepiti konkurenčni položaj proizvajalcev mleka;

33. pri tem opozarja na velike regionalne razlike v organizaciji proizvajalcev mleka. Medtem ko v nekaterih regijah na trgu prevladujejo velika podjetja, pa se v drugih regijah dopolnjujejo dejavnosti srednje velikih zasebnih podjetij in mlekarskih zadrug. Vendar pa je treba v nekaterih regijah še izboljšati strukture na strani ponudbe;

34. meni, da je predlog Evropske komisije, da se spodbudi uporaba dobavnih pogodb za mleko, realna možnost, da se proizvajalcem mleka omogoči večja gotovost pri načrtovanju in jasnost pri dobavi mleka;

35. opozarja, da obveznost priprave dobavnih pogodb za mleko ne sme povzročiti motenj na notranjem trgu ali izkrljanja trga pri čezmejnem trgovanju z mlekom;

36. zato Komisijo poziva, naj poskrbi za to, da bodo pogajanja o pogodbah ob upoštevanju pravil EU o konkurenci v celoti svobodna;

37. poudarja prednosti, ki jih priznane organizacije proizvajalcev mleka ravno pri združevanju mleka in pogodbenih pogajanjih o dobavi mleka nudijo proizvajalcem in predelovalcem;

38. ugotavlja neravnovesje v verigi dodane vrednosti zlasti tam, kjer proizvajalci mleka nimajo možnosti organiziranja v skupnosti, da bi tržili svoje mleko;

39. poudarja, da je treba okrepiti stran ponudbe v verigi dodane vrednosti zlasti na takšnem trgu mleka in mlečnih izdelkov, na katerem se cene oblikujejo brez državnih regulativnih ukrepov;

40. podpira pobudo Evropske komisije, da se uvedejo določena enotna pravila za organizacije proizvajalcev mleka v EU, s čimer bi se omogočilo združevanje proizvajalcev mleka – tudi čezmejno – v vseh regijah;

41. opozarja, da imajo nekatere države članice in regije dolgoletne izkušnje s skupnostmi proizvajalcev mleka, ki skupaj tržijo svoje količine mleka;

42. pozdravlja organizacijo proizvajalcev v sektorju mleka na evropski ravni. Vendar pa mora takšna organizacija upoštevati regionalne posebnosti;

43. zato meni, da je treba državam članicam še naprej omogočiti, da priznajo organizacije proizvajalcev in njihova združenja na področju mleka in mlečnih izdelkov na podlagi nacionalne zakonodaje in v skladu z določenimi cilji zakonodaje Unije;

44. priznava, da bi bila za čezmejne organizacije proizvajalcev in njihova združenja potrebna enotna pravila na ravni EU;

45. se med drugim zavzema, da bi se nova pravila o pogodbenih pogajanjih med organizacijami proizvajalcev in njihovimi združenji sprejela v skladu z usklajenim sistemom;

46. meni, da se pravila o združenjih organizacij proizvajalcev ne bi smela sprejemati z delegiranimi pravnimi akti, saj zadevajo pomembna področja skupne ureditve trga;

47. vseeno poziva Komisijo, naj ne ogroža obstoja že dejavnih organizacij proizvajalcev mleka in naj preveri, katera pravila in pogoji so primerni za priznanje organizacij proizvajalcev mleka, da bi te lahko uspešno prodajale mleko ob upoštevanju posebnosti sektorja in regionalnih strukturnih razlik;

48. meni, da je treba po potrebi sprejeti prehodna pravila za že priznane organizacije proizvajalcev mleka;

49. meni, da je primerno, da se omejitve glede združevanja mleka v okviru organizacij proizvajalcev mleka ne uporabljajo za vertikalno povezane organizacije proizvajalcev mleka, ki mleko predelujejo;

50. poziva k temu, da se uvede možnost preverjanja zgornjih mej za združevanje mleka, da se prepreči omejevanje ali izločevanje konkurence na trgu mleka in mlečnih izdelkov;

51. v zvezi s tem izrecno pozdravlja možnost, da se nacionalna zgornja meja spusti na primerno raven, s čimer bi se zagotovila regionalna in nacionalna konkurenca za mleko in mlečne izdelke. Zaščita obstoječih malih in srednje velikih mlekarin pred ovirami za konkurenco je za njihov obstoj in s tem tudi za zagotovitev uspešne regionalne proizvodnje mleka velikega pomena;

52. pozdravlja predlog Evropske komisije, da se dovoli oblikovanje medpanožnih organizacij v sektorju mleka in mlečnih izdelkov, s čimer se bodo spodbudili raziskave in razvoj, ekološka proizvodnja in prodaja;

53. se zavzema za zdravo konkurenco, na podlagi katere se vsem udeležencem na trgu zagotovi ustrezen delež dodane vrednosti;

54. poziva Evropsko komisijo, naj predvidi reden pregled pravil za organizacije proizvajalcev in medpanožne organizacije, da bi se udeležencem v verigi dodane vrednosti za mleko zagotovila zanesljiva podlaga za združevanje in dolgoročno tržno usmerjenost;

55. priznava potrebo Evropske komisije po kakovostnih in pravočasnih informacijah o trgih, vendar izraža pomisleke glede uporabe in smiselnosti teh informacij, saj bi lahko te vplivale na nestabilen trg, ki je dovzeten tudi za špekulacije.

Tržni ukrepi

ODBOR REGIJ

56. meni, da je za v prihodnost usmerjeno proizvodnjo mleka v EU potrebna zanesljiva in odzivna varnostna mreža, ki lahko hitro in učinkovito reagira na izredne spremembe na trgu in gibanje cen;

57. zato poziva k temu, da intervencijska obdobja ne bi bila več časovno omejena, da se omogoči hiter in učinkovit odziv na krize;

58. poziva k temu, da se za krizne razmere predvidi ponovna uvedba pomoči za zasebno skladiščenje sira v EU, s čimer bi se tudi za vse večjo usmerjenost na proizvodnjo sira zagotovila prilagojena varnostna mreža;

59. poudarja velik pomen ukrepov za stabilizacijo trga mleka in mlečnih izdelkov ter poziva Komisijo, naj ob upoštevanju strogih pogojev izvozne pomoči ohrani kot možnost v kriznih razmerah;

60. izraža dvom glede učinkovitosti eno- do dve-odstotne omejitve proizvodnje mleka v EU v zameno za nadomestilo;

61. izraža pomisleke glede zasnove in izvedljivosti prostovoljnega omejevanja proizvodnje v zameno za nadomestilo, saj takšen ukrep spodbuja špekulacije ter ustvarja velike možnosti za zlorabe. Prav tako bi bil takšen ukrep v nasprotju z lastnim ciljem proizvajalca, da svojo proizvodnjo prilagodi razvoju trga.

II. PREDLOGI ZA SPREMEMBE

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava (6)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija	Predlog spremembe OR
(6) Težava je tudi pri prenosu cen vzdolž verige, zlasti kar zadeva odkupne cene kmetijskih proizvodov. Po drugi strani pa se leta 2009 ponudba mleka ni odzvala na manjše povpraševanje. V nekaterih večjih državah članicah proizvajalkah so se kmetje na nižje cene odzvali tako, da so proizvedli več kot prejšnje leto. Dodana vrednost v verigi se je vse bolj koncentrirala v panogah na koncu prodajne verige, zlasti v mlekarnah.	(6) Težava je tudi pri prenosu cen vzdolž verige, zlasti kar zadeva odkupne cene kmetijskih proizvodov. Po drugi strani pa se je leta 2009 ponudba mleka ni odzvala na manjše povpraševanje odzvala le v manjši meri . V nekaterih večjih državah članicah proizvajalkah so se kmetje na nižje cene odzvali tako, da so proizvedli več kot prejšnje leto. Dodana vrednost v verigi se je vse bolj koncentrirala v panogah na koncu prodajne verige, zlasti v mlekarnah .

Obrazložitev

Odzivi proizvajalcev mleka na krizo na trgu mleka so bili v državah članicah različni. Po podatkih iz poročila Komisije naj bi se dobava leta 2009 v primerjavi z letom 2008 v celoti zmanjšala za 0,6 %.

Kar zadeva udeležbo pri dodani vrednosti, so odjemalci (trgovina) v primerjavi s ponudniki (proizvajalci in predelovalci) na splošno v prednosti.

Predlog spremembe 2**Člen 122**

Besedilo, ki ga predlaga Komisija	Predlog spremembe OR
V točki (a) prvega odstavka člena 122 se za točko (iii) vstavi naslednja točka: „(iiia) sektorja mleka in mlečnih izdelkov;“	V točki (a) prvega odstavka člena 122 se doda nov peti odstavek za točko (iii) vstavi naslednja točka: „(iiia) sektorja mleka in mlečnih izdelkov;“ <u>„Države članice pod enakimi pogoji, kot veljajo v točkah (b) in (c) prvega odstavka, priznajo organizacije proizvajalcev v sektorju mleka in mlečnih izdelkov.</u> <u>Države članice določijo vse druge pogoje v zvezi s priznanjem.</u> <u>Komisija po potrebi sprejme izvedbene določbe o nadnacionalnih organizacijah proizvajalcev na tem področju, vključno z upravno pomočjo, ki jo pri nadnacionalnem sodelovanju zagotovijo zadevni pristojni organi.“</u>

Obrazložitev

Vključitev področja mleka in mlečnih izdelkov v točko (a) prvega odstavka člena 122 Uredbe (ES) št. 1234/2007 bi v skladu s prvim odstavkom člena 124 uredbe pomenila dokončno popolno ureditev, ki bi ogrozila obstoječe in delujoče regulativne sisteme na nacionalni ravni. Da bi se še naprej omogočilo priznavanje organizacij proizvajalcev na podlagi nacionalne zakonodaje in v skladu z zakonodajo Unije, je treba področje mleka in mlečnih izdelkov urediti na primer v okviru novo sprejetega petega odstavka člena 122 uredbe in ne, kot je bilo predlagano, z vključitvijo v točko (a) prvega odstavka člena 122 uredbe. S tem se bodo upoštevali nacionalne razlike in načelo subsidiarnosti.

Za nadnacionalne organizacije proizvajalcev bodo morda potrebna določena enotna pravila na ravni EU. Komisijo se zato pooblašča za sprejetje enotnih izvedbenih določb za to področje.

Za določitev vseh drugih pogojev za priznanje pa so pristojne države članice. S tem se bodo prav tako upoštevali nacionalne razlike in načelo subsidiarnosti. Za ureditev morebitnih drugih pogojev za priznanje so tako izključno pristojne države članice.

Predlog spremembe 3**Tretji odstavek člena 126**

Besedilo, ki ga predlaga Komisija	Predlog spremembe OR
V poglavju I naslova II dela II se vstavi naslednji oddelek IIa: „(...) člen 126a Pogodbena pogajanja v sektorju mleka in mlečnih izdelkov (...) 3. Za namene tega člena sklici na organizacije proizvajalcev zajemajo tudi združenja takih organizacij proizvajalcev. Da se zagotovi ustrezno spremljanje teh združenj, lahko Komisija z delegiranimi akti sprejme pravila o pogojih za priznanje takih združenj.“	V poglavju I naslova II dela II se vstavi naslednji oddelek IIa: „(...) člen 126a Pogodbena pogajanja v sektorju mleka in mlečnih izdelkov (...) 3. Za namene tega člena sklici na organizacije proizvajalcev zajemajo tudi združenja takih organizacij proizvajalcev. Da se zagotovi ustrezno spremljanje <u>organizacij proizvajalcev in njihovih združenj glede na pogodbena pogajanja, urejena v prvem in drugem odstavku teh združenj</u> , lahko Komisija z delegiranimi akti sprejme pravila <u>o pogojih za priznanje takih združenj</u> .“

Obrazložitev

Člen 126a predloga uredbe obravnava pravila glede pogodbenih pogajanj v sektorju mleka in mlečnih izdelkov. Pooblastitev Komisije, da poleg delegiranih pravnih aktov sprejme tudi pravila „o pogojih za priznanje takih združenj“, ne ustreza strukturi člena 126a predloga uredbe in jo je zato treba črtati.

Smiselna pa so pravila o ustreznem spremljanju organizacij proizvajalcev ter združenj teh organizacij glede na pogodbeno pogajanja, urejena v prvem in drugem odstavku.

Komisijo je zato treba v drugem stavku člena 126a(3) predloga uredbe pooblastiti, da za organizacije proizvajalcev in njihova združenja sprejema pravne akte na tem področju.

Predlog spremembe 4

NOV člen 126b

Besedilo, ki ga predlaga Komisija	Predlog spremembe OR
	Za členom 126a se vstavi naslednji člen 126b: <u>„Združenja organizacij proizvajalcev</u> <u>Združenje organizacij proizvajalcev v sektorju mleka in mlečnih izdelkov se ustanovi na pobudo priznanih organizacij proizvajalcev in lahko opravlja kakršne koli dejavnosti organizacije proizvajalcev. Takšno združenje lahko na zaprosilo prizna posamezna država članica, kadar je po mnenju države članice sposobno učinkovito opravljati takšne dejavnosti.</u> <u>Komisija po potrebi sprejme izvedbene določbe o nadnacionalnih združenjih organizacij proizvajalcev na tem področju, vključno z upravno pomočjo, ki jo pri nadnacionalnem sodelovanju zagotovijo zadevni pristojni organi.</u> <u>Države članice določijo vse druge pogoje v zvezi s priznanjem.“</u>

Obrazložitev

Pravila o priznanju združenj organizacij proizvajalcev je treba kot bistvene vidike sprejeti v sami uredbi in ne v delegiranih pravnih aktih, kakor je predvideno v drugem stavku člena 126a(3).

Za nadnacionalna združenja organizacij proizvajalcev bodo morda potrebna določena enotna pravila na ravni EU. Komisijo se zato pooblašča za sprejetje enotnih izvedbenih določb za to področje.

Za določitev vseh drugih pogojev glede priznanja pa so pristojne države članice. S tem se bodo prav tako upoštevali nacionalne razlike in načelo subsidiarnosti. Za ureditev morebitnih drugih pogojev glede priznanja so tako izključno pristojne države članice.

Predlog spremembe 5*Člen 204*

Besedilo, ki ga predlaga Komisija	Predlog spremembe OR
V členu 204 se doda naslednji odstavek: „6. Za sektor mleka in mlečnih izdelkov se točka (iiia) prvega odstavka člena 122 ter členi 123(4), 126a, 177a, 185e in 185f uporabljajo do 30. junija 2020.“	V členu 204 se doda naslednji odstavek: „6. Za sektor mleka in mlečnih izdelkov se točka (iiia) <u>prvega peti</u> odstavka člena 122 ter členi 123(4), 126a, <u>126b</u> , 177a, 185e in 185f uporabljajo do 30. junija 2020.“

Obrazložitev

Glej obrazložitev k predlogoma sprememb 2 in 4.

Predlog spremembe 6*Člen 185f(2)(c)*

Besedilo, ki ga predlaga Komisija	Predlog spremembe OR
iii) trajanje pogodbe, ki lahko vključuje trajanje za nedoločen čas z določbami o odpovedi.	iii) trajanje pogodbe, ki lahko vključuje trajanje za <u>določen ali</u> nedoločen čas z določbami o odpovedi <u>in ponovnih pogajanjih</u> .

Obrazložitev

Temeljne sestavine pogodb bi morale omogočati čim večjo prožnost, od katerih imajo enako korist proizvajalci in predelovalni obrati.

V Bruslju, 12. maja 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Cena naročnine 2011 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 100 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni DVD	22 uradnih jezikov EU	1 200 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	770 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni DVD	22 uradnih jezikov EU	400 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), DVD, ena izdaja na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	300 EUR na leto
Uradni list EU, serija C – natečaji	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku prodaja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem DVD-ju.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Naročilo na razne plačljive periodične publikacije, kot je naročilo na *Uradni list Evropske unije*, je možno pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. To spletišče omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljalne akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletišče <http://europa.eu>

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL